

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

PRÁVNÍ ÚPRAVA PODNIKÁNÍ CIZINCŮ NA ÚZEMÍ RAKOUSKA

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra mezinárodního práva

Studijní program Právo a právní věda

Obor: Právo

Zpracoval: Mgr. Karel Růžička

Vedoucí práce: JUDr. Oto Kunz, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

PRÁVNÍ ÚPRAVA PODNIKÁNÍ CIZINCŮ NA ÚZEMÍ RAKOUSKA

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Právní úprava podnikání cizinců na území Rakouska* vypracoval samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

V Plzni, dne 10. 10. 2019

.....

Mgr. Karel Růžička

Děkuji vedoucímu této diplomové práce, panu JUDr. Oto Kunzovi, CSc. za její vedení a umožnění odborných konzultací při jejím zpracování.

Obsah

Úvod	7
1. Demografické údaje o aktuální struktuře obyvatelstva v Rakousku	9
2. Statistické údaje o aktuální struktuře podnikatelských subjektů v Rakousku.....	11
3. Základní atributy rakouského státoprávního uspořádání a právního systému	13
3.1. Administrativněsprávní členění Rakouska.....	13
3.2. Dělbba státní moci	14
3.3. Základní atributy rakouského právního systému	15
3.4. Rakouský právní řád v kontextu mezinárodního práva soukromého.....	16
4. Rakouské cizinecké právo.....	18
4.1. Právní úprava usazování a pobytu cizinců na území Rakouska podle zákona o usazování a pobytu.....	19
4.1.1. Pobyt občanů třetích zemí na území Rakouska	19
4.1.2. Pobyt občanů pocházejících ze zemí evropského hospodářského prostoru na území Rakouska.....	22
4.2. Cizinecké právo podle spolkového zákona o cizinecké policii.....	23
4.3. Postavení cizinců podle rakouského azylového zákona	24
4.4. Zaměstnávání cizinců v Rakousku.....	24
5. Právo Evropské unie v kontextu s podnikáním cizinců v Rakousku	27
5.1. Svoboda pohybu osob.....	28
5.1.1. Svoboda usazování	29
5.1.2. Zákaz diskriminace při realizaci volného pohybu osob.....	32
5.2. Svobodný pohyb služeb	32
5.3. Svobodný pohyb kapitálu a plateb	34
5.3.1. Svobodný pohyb kapitálu	34
5.3.2. Svobodný pohyb plateb	35
5.3.3. „EU Passporting systém“	36
6. Právní úprava podnikání v rakouském právu.....	38
6.1.1. Vymezení působnosti UGB ve vztahu k podnikatelským subjektům.....	42
6.2. Rakouský obchodní rejstřík	43
6.3. Pojem „firma“	44
6.3.1. Převod (přechod) obchodní firmy	46
6.3.2. Další omezení při užívání obchodní firmy.....	46
6.4. Rakouské živnostenské právo	47
6.4.1. Obecné podmínky pro výkon rakouských živností.....	48
6.4.2. Druhy rakouských živností	50
6.4.2.1. Ohlašovací a koncesované živnosti.....	50
6.4.2.2. Volné a regulované živnosti.....	50
6.4.3. Procesní stránka vzniku živnostenského oprávnění.....	52
6.4.4. Zánik a pozastavení živnostenského oprávnění	52

6.4.5.	Novela rakouského živnostenského řádu (2017)	53
7.	Právní formy podnikání v Rakousku	54
7.1.	Osoba samostatně výdělečně činná - <i>Einzelunternehmer</i>	55
7.1.1.	Povinnosti OSVČ na úseku sociálního zabezpečení.....	56
7.1.2.	Daňové povinnosti osob samostatně výdělečně činných	57
7.2.	Společnost s ručením omezeným – <i>Gesellschaft mit beschränkter Haftung</i> , (GmbH).....	58
7.2.1.	Založení a vznik.....	58
7.2.2.	Základní kapitál	59
7.2.3.	Ručení	59
7.2.4.	Orgány	59
7.2.4.1.	Jednatel	60
7.2.4.2.	Dozorčí rada.....	61
7.2.4.3.	Valná hromada.....	61
7.2.5.	Daňové povinnosti GmbH	62
7.3.	Akciová společnost (Aktiengesellschaft, AG).....	63
7.3.1.	Založení a vznik.....	63
7.3.2.	Ručení	64
7.3.3.	Orgány	64
7.3.3.1.	Představenstvo	64
7.3.3.2.	Dozorčí rada.....	65
7.3.3.3.	Valná hromada.....	66
7.3.4.	Zdanění akciové společnosti	66
7.4.	Veřejná obchodní společnost (Offene Gesellschaft - OG).....	67
7.5.	Komanditní společnost (Kommanditgesellschaft - KG).....	69
7.6.	Daňové aspekty osobních společností	70
7.7.	Další vybrané rakouské právní formy podnikání.....	71
7.7.1.	Tichá společnost (Stille Gesellschaft - stG).....	71
7.7.2.	Sdružení dle občanského práva (Gesellschaft bürgerlichen Rechts - GesBR) ..	72
7.7.3.	GmbH & Co KG.....	73
7.7.4.	Soukromé nadace (Privatstiftung - PS).....	74
7.7.5.	Zahraniční pobočky na území Rakouska	76
	Závěr.....	78
	Summary.....	81
	Zdroje.....	82

Úvod

Předmětem diplomové práce je téma „Právní úprava podnikání cizinců na území Rakouska“. S rostoucí globalizací a procesem sblížení právních řádů, zejména na úrovni práva Evropské unie, se pro podnikatele stávají čím dál dostupnější zahraniční trhy. Podnikání cizinců, ať již v Rakousku nebo v dalších evropských státech, je o to aktuálnější i s ohledem na migrační krizi, probíhající přibližně od roku 2015 a s ní spojeným každoročně narůstajícím počtem cizinců v Evropě. V kontextu těchto skutečností narůstá i význam mezinárodního práva soukromého, jelikož rapidně přibývá soukromoprávních vztahů s cizím prvkem na území daných států. Tyto vztahy je však nutné regulovat také na úrovni vnitrostátního práva veřejného. Úprava podnikatelských aktivit totiž nutně vychází z veřejnoprávních norem a je do značné míry závislá na činnostech orgánů veřejné moci.

Území Rakouska bylo zvoleno záměrně, a to z několika důvodů. Autor si není vědom existence podobně zaměřené práce, která by systematicky zpracovávala aktuální možnosti cizozemských podnikatelů v Rakousku. Při nahlédnutí do online databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v České republice je zároveň patrné, že téma pokrývající oblast podnikání cizinců na území České republiky je pravidelně zpracováváno, ale chybějí práce s podobnou tematikou u jiných zemí. Zde tudíž vzniká prostor pro badatelskou činnost. Právě rakouské podnikatelské prostředí může být pro české podnikatele atraktivní především z hlediska geografické blízkosti, kulturních podobností a historicky společných právních kořenů. Rakousko je navíc státem, který se tradičně objevuje mezi světovými státy poskytujícími nejvhodnější podmínky pro podnikání¹.

Autor si stanoví jako cíl práce podat ucelený přehled vybrané rakouské právní úpravy *de lege lata*. Hlavním předmětem výzkumu práce je rakouská soukromoprávní a veřejnoprávní úprava podnikatelské činnosti týkající se právních vztahů, ve kterých se vyskytuje cizozemský prvek.

Samotný obsah práce vychází primárně z rakouských právních předpisů a informací uvedených na webových portálech rakouských státních orgánů, popř. rakouské hospodářské komory. V části pojednávající o právu Evropské unie jsou použity

¹ Best Countries for Business. *Forbes* [online]. Forbes Media, 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/best-countries-for-business/list/>

převážně zdroje v anglickém jazyce, doplněné o českou literaturu. U zmiňovaných rakouských termínů, přeložených do češtiny, jsou v závorce kurzívou uvedeny originální termíny v německém jazyce. Ne vždy jsou české a rakouské pojmy obsahově totožné. Některé rakouské pojmy nemají ani svůj jazykový ekvivalent v češtině, proto jsou překládány opisem. Originální termíny jsou uvedeny např. u názvů právních institutů, rakouských státních institucí nebo právních předpisů.

Práce je systematicky členěna na sedm kapitol. První kapitola popisuje stručně demografické aspekty týkající se aktuálního stavu rakouské populace včetně populace cizinců na území Rakouska. Druhá kapitola je zaměřena na strukturu množiny podnikatelských subjektů, působících na území Rakouska z hlediska jejich počtu, místa působení a právních forem. Hlavním zdrojem první a druhé kapitoly jsou oficiální rakouské statistiky z roku 2018 a 2019.

Třetí kapitola seznamuje čtenáře s hlavními atributy rakouského státoprávního uspořádání a právního systému, jelikož jejich znalost není v českém prostředí obecně rozšířená. Kapitola je členěna na čtyři podkapitoly věnující se rakouskému administrativně-správnímu členění, dělbě státní moci, základním atributům právního systému a rakouského mezinárodního práva soukromého.

Hlavním tématem čtvrté kapitoly je rakouské cizinecké právo. Rozebrány jsou stěžejní vnitrostátní předpisy, které upravují zejména problematiku usazování, pobytu, nebo zaměstnávání cizinců v Rakousku.

Pátá kapitola je věnována oblastem evropského práva, jež jsou relevantní pro podnikatelské prostředí. Zmíněna je svoboda pohybu uvnitř evropského vnitřního trhu včetně judikatury z rakouského prostředí. Konec kapitoly je uzavřen tématem EU passporting systému.

Šestá a sedmá kapitola podrobně rozebírá rakouskou právní úpravu pro oblast podnikání. V rámci nich jsou vymezeny hlavní pojmy, jako je podnikatel, podnikání nebo obchodní firma. Následně je uvedena úprava a fungování rakouského obchodního rejstříku. Větší samostatnou část kapitoly šesté představuje část věnující se rakouskému živnostenskému právu. Práce je ukončena bližším popisem nejfrekventovanějších osobních společností, kapitálových společností a některých dalších, vybraných právních forem, které je možné použít pro podnikatelské účely.

1. Demografické údaje o aktuální struktuře obyvatelstva v Rakousku

Počet cizinců usazených v Rakousku každoročně roste. Stejně tak se zvyšuje relativní poměr cizinců v rakouské populaci a s tím i množství subjektů, které vstupují do podnikatelského prostředí. Dynamický populační nárůst v Rakousku lze vysledovat zejména na demografických ukazatelích za předcházejících šest dekad. Podle statistických údajů z roku 1998 měla cizozemská populace v Rakousku přibližně 749.100 osob². Na počátku roku 2019 bylo cizinců v Rakousku již více než 1,4 milionů³. Tato hodnota aktuálně představuje přibližně 16,2 % všech obyvatel v Rakousku a jedná se současně o největší podíl cizinců v rakouské populaci od 60. let 20. století⁴.

S ohledem na výše uvedené statistické údaje se „cizincem“ rozumí osoby, které mají trvalé bydliště na území Rakouska a současně nejsou držiteli rakouského občanství. Dvojití občanství, až na úzký počet výjimek rakouská legislativa, resp. zákon o státním občanství (*Stattsbürgerschaftsgesetz*) neumožňuje⁵. Cizinci, kteří se chtějí stát občany Rakouska, se proto musí vzdát svého dosavadního státního občanství. Opačně, pokud občan Rakouské republiky nabyde cizí státní občanství, pozbude následně státní občanství rakouské⁶.

Od pojmu „cizinec“ je třeba rozlišovat pojem „obyvatelstvo s migračním původem“. Ten je obsahově širší, jelikož zahrnuje i osoby, které se buďto sami, nebo jejich rodiče narodili na jiném než rakouském státním území. Definičně se tyto osoby počítají taktéž mezi cizince, a to i když mají rakouské státní občanství.

²TAZI-PREVE, Irene M., Josef KYTIR, Gustav LEBHART a Rainer MÜNZ. *Bevölkerung in Österreich: Demographische Trends, politische Rahmenbedingungen, entwicklungspolitische Aspekte* [online]. 1. Vídeň: Institut für Demographie Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1999 [cit. 2019-10-10]. ISBN 3-7001-2843-6. Dostupné z: <http://www.forschungsnetzwerk.at/downloadpub/demographie.pdf>

³ MOHR, Martin. Anteil der Ausländer an der Bevölkerung in Österreich von 2009 bis 2019. *Statista* [online]. 2019, 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293102/umfrage/auslaenderanteil-in-oesterreich/>

⁴ tamtéž

⁵ §10 spolkového zákona č. 311/1985 Sb. O rakouském státním občanství (*Staatsbürgerschaftsgesetz 1985 – StbG*)

⁶ MOHR, Martin. Anteil der Ausländer an der Bevölkerung in Österreich von 2009 bis 2019. *Statista* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293102/umfrage/auslaenderanteil-in-oesterreich/>

Podíl obyvatelstva s migračním původem na konci roku 2018 dosahoval v Rakousku 23,3 % všech obyvatel⁷.

Nejpočetnější skupinu cizinců v Rakousku tvoří dlouhodobě Němci. Na počátku roku 2019 jich bylo na území Rakouska nahlášeno 192.426. Mezi další největší skupiny cizozemských obyvatel se řadí Srbové (121.248 osob) a Turci (117.231 osob)⁸. Pro srovnání, občané České republiky s trvalým pobytem na území Rakouska zaujímali k 1.1.2019 pomyslné dvacáté místo mezi nejpočetnějšími skupinami cizinců v Rakousku, a to s počtem 13.590 osob. To bylo přibližně stejně jako počet občanů Iráku či Iránu, žijících na území Rakouska, avšak téměř třikrát méně než občanů Slovenské republiky⁹.

Relativně nízký počet občanů České republiky na území Rakouska může být překvapivý, a to zejména s ohledem na Rakouskem dříve vyjednané omezení přístupu českých pracovníků na rakouský trh práce, které platilo do roku 2011. Obavy ze zaplavení rakouského trhu občany z nově přistoupivších zemí v roce 2004 se tak nenaplnily. Paradoxně je zhruba 9 let po odbourání omezení v přístupu na rakouský trh několikanásobně více pracovních sil z geograficky mnohem vzdálenějších států, než je Česká republika. Skupina zhruba 13 tisíc usazených Čechů se navíc v bezmála 9 milionové rakouské populaci doslova ztratí.

Celkový počet cizinců na území Rakouska je však vysoce nadprůměrný, a to i s přihlédnutím k faktu, že se v posledních deseti letech téměř zdvojnásobil na přibližně 1.4 mil. osob. Na pracovním trhu i v podnikatelském sektoru se dá proto očekávat mnohem větší konkurence, což klade vyšší požadavky na kvalifikovanost pracovníků a znalosti podnikatelů. Pro srovnání, poměr cizinců vůči celé domácí populaci v jiných středoevropských zemích je pro rok 2018 následující: Polsko¹⁰

⁷ MOHR, Martin. Anteil der Bevölkerung mit Migrationshintergrund in Österreich von 2008 bis 2018. *Statista.com* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/294028/umfrage/bevoelkerungsanteil-mit-migrationshintergrund-in-oesterreich/>

⁸ MOHR, Martin. Anzahl der Ausländer in Österreich nach den zehn wichtigsten Staatsangehörigkeiten am 1. Januar 2019. *Statista.com* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/294028/umfrage/bevoelkerungsanteil-mit-migrationshintergrund-in-oesterreich/>

⁹ Bevölkerung zu Jahresbeginn 2002-2019 nach detaillierter Staatsangehörigkeit. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerung_sstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/index.html

¹⁰ 400 tys. cudzoziemców z zezwoleniami na pobyt. *Urząd do Spraw Cudzoziemców* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://udsc.gov.pl/400-tys-cudzoziemcow-z-waznymi-zezwolezeniami-na-pobyt/>

1,04 (cca 400.000 osob), Slovensko¹¹ 1,34 % (71.388 osob), Česká republika¹² 4,86 % (cca 564.000 osob), Německo¹³ cca 13 % (více než 10,9 milionů osob).

S ohledem na jednotlivé rakouské spolkové země se nevíce cizinců koncentruje ve Vídni, která je z hlediska hrubého domácího produktu tradičně ekonomicky nejsilnější¹⁴. Počet cizinců v hlavním městě Rakouska se pohybuje kolem 40 %, což se na začátku roku 2019 rovnalo 573.125 osobám¹⁵. Z toho pouze 4.215 bylo občanů České republiky¹⁶. Opačně, nejméně cizozemců je usazeno v ekonomicky nejslabší spolkové zemi – v Burgenlandu¹⁷. V této nejvýchodnější části Rakouska, lemující maďarskou hranici, bylo ve stejném období přihlášeno k trvalému pobytu celkem 26.021 osob bez rakouského státního občanství, z toho 178 osob z České republiky¹⁸.

2. Statistické údaje o aktuální struktuře podnikatelských subjektů v Rakousku

Pokud by měly být uvedeny hlavní statistické údaje o struktuře již existujících a nově vzniklých podnikatelských subjektů v Rakousku s relevancí po rok 2018, daly by se shrnout do následujících bodů:

¹¹ Slowakei: Anteil ausländischer Staatsangehöriger an der Gesamtbevölkerung aufgeschlüsselt nach Geschlecht von 2008 bis 2018. Statista [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/762389/umfrage/auslaenderanteil-in-der-slowakei-nach-geschlecht/>

¹² Cizinci: Počet cizinců. Český statistický úřad [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>

¹³ Anzahl der Ausländer in Deutschland (gemäß AZR*) von 1990 bis 2018 (in 1.000). Statista [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com>

¹⁴ Basisdaten für Österreichs B U N D E S L Ä N D E R. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://wko.at/statistik/bundesland/basisdaten.pdf>

¹⁵ MARTIN, Mohr. Anzahl der Ausländer in Österreich nach Bundesländern zu Jahresbeginn 2019. *Statista* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293121/umfrage/auslaender-in-oesterreich-nach-bundeslaendern/>

¹⁶ Bevölkerung zu Jahresbeginn 2002-2019 nach detaillierter Staatsangehörigkeit. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerung_sstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/index.html

¹⁷ Basisdaten für Österreichs B U N D E S L Ä N D E R. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://wko.at/statistik/bundesland/basisdaten.pdf>

¹⁸ MARTIN, Mohr. Anzahl der Ausländer in Österreich nach Bundesländern zu Jahresbeginn

¹⁸ Bevölkerung zu Jahresbeginn 2002-2019 nach detaillierter Staatsangehörigkeit. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerung_sstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/index.html

- V roce 2018 vzniklo v Rakousku 39.322 nových podnikatelských subjektů, což se dá považovat za průměrnou meziroční hodnotu v porovnání s předchozími deseti lety¹⁹. Celkový počet podnikatelských subjektů zahrnující všechny právní formy v roce v 2018 činil 654.981 subjektů²⁰.
- Nejvíce podnikatelských subjektů bylo v roce 2018 založeno ve Vídni (8.163) a Dolních Rakousích (7.887), nejméně naopak v Burgenlandu (1.685) a Vorarlbergu (1.414)²¹.
- Stabilně nejrozšířenější právní formou podnikání v Rakousku je forma osoby samostatně výdělečně činné (*Einzelunternehmer*). Těchto osob bylo v roce 2018 registrovaných k podnikání celkem 33.561, z toho 31.596 osob jako nezapsaných v obchodním rejstříku a 1.965 osob jako zapsaných. Počet osob samostatně výdělečně činných dosáhl v Rakousku ke konci roku 2018 celkem 509.898 osob, což představuje 77,8 % všech podnikatelských subjektů v Rakousku. Druhou nejrozšířenější právní formou byla v témže roce společnost s ručením omezeným (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung - GmbH*) s počtem 4.008 nových subjektů, celkově 104.980 subjektů. Třetí nejužívanější právní formou byla komanditní společnost, u které vzniklo v roce 2018 celkem 711 nových subjektů. Dohromady bylo v témže roce zaregistrovaných 21.734 komanditních společností²².
- Mezi ekonomické oblasti, ve kterých nově vzniklé podnikatelské subjekty nejčastěji v roce 2018 působily, patří 1) osobní poradenství a pečovatelské služby, 2) podnikové poradenství, účetní služby a informační technologie, 3) osobní služby (např. profese astrolog, léčitel, zprostředkovatel osobních vztahů²³)²⁴.

¹⁹ Unternehmensneugründungen in Österreich 1993 - 2018. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2018 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/grafik1.pdf?_ga=2.103602691.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418

²⁰ tamtéž

²¹ *STATISTISCHES JAHRBUCH 2019* [online]. 1. Vídeň: Wirtschaftskammer Österreich – Abteilung für Statistik, 2019, s. 100 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/jahrbuch/2019_Deutsch.pdf

²² *STATISTISCHES JAHRBUCH 2019* [online]. 1. Vídeň: Wirtschaftskammer Österreich – Abteilung für Statistik, 2019, s. 100 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/jahrbuch/2019_Deutsch.pdf

²³ *PERSÖNLICHE DIENSTLEISTER: BRANCHENDATEN* [online]. 1. Vídeň: Wirtschaftskammer Österreich – Abteilung für Statistik, 2019, s. 25 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/BranchenFV/B_128.pdf

²⁴ UNTERNEHMENSNEUGRÜNDUNGEN 2018 Top 30 Branchen. *WKO - Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/ng-fg.pdf?_ga=2.103602563.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418

- Z hlediska pohlaví byl v roce 2018 u nejpočetnější skupiny samostatně výdělečných osob vyšší poměr žen (56,9 %) oproti mužům (43,1 %)²⁵.
- Nejpočetnější věkovou skupinou osob samostatně výdělečně činných byly roku 2018 osoby mezi 30. - 40. rokem (28,2 %). Druhá a třetí nejpočetnější věková skupina byla co do zastoupení podnikatelů velice vyrovnaná, kdy osoby s věkem 20 - 30 let zaujímali 23,1 % z celkového počtu fyzických podnikajících osob a osoby s věkem 50 - 60 let 23,8 %. Nejmenší podíl podnikatelů s formou samostatně výdělečných osob vykazovaly osoby starší 60-ti let (5,6 %)²⁶.

3. Základní atributy rakouského státoprávního uspořádání a právního systému

3.1. Administrativněsprávní členění Rakouska

Státoprávní povaha rakouského státního zřízení je na ústavní rovině upravena spolkovou ústavou (*Bundes-Verfassungsgesetz - B-VG*²⁷), jakožto předpisem nejvyšší právní síly. Tento 152 článkový ústavní dokument má základy již v Rakouské ústavě z roku 1920²⁸. Novelizován byl do současnosti více jak 120krát, naposledy v roce 2019²⁹. Mezi hlavní změny spolkové ústavy patří např. známé zakotvení trvalé neutrality Rakouska s účinností od 26. října 1955³⁰.

Dle čl. 1 a čl. 2 B-VG je Rakousko demokratickou spolkovou republiku, složenou z devíti spolkových zemí: *Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien*³¹. Každá spolková země je dále administrativně členěna na 94 správních okrsků (*Politische Bezirke*), resp. 15

²⁵ Unternehmensneugründungen: Einzelunternehmen nach Geschlecht. *WKO - Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/ng-geschlecht.pdf?_ga=2.37138979.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418

²⁶ Unternehmensneugründungen: Einzelunternehmen¹ nach Altersgruppen. *WKO - Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/ng-geschlecht.pdf?_ga=2.37138979.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418

²⁷ Spolkový ústavní zákon – Ústava Rakouské republiky

²⁸ Das Bundes-Verfassungsgesetz. *REPUBLIK ÖSTERREICH Parlament* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.parlament.gv.at/PERK/VERF/BVG/>

²⁹ Spolkový ústavní zákon – Ústava Rakouské republiky

³⁰ Spolkový ústavní zákon o neutralitě Rakouska

³¹ Čl. 1 až 2 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

statutárních měst (*Statutarstädte*) a 79 zemských okrsků (*Landbezirke*)³². Nižším stupněm správního členění jsou obce (*Gemeinden*) členěné na menší správní jednotky (*Ortschaften*).

Jisté specifikum rakouského správního členění představuje hlavní město Vídeň, které je samostatným okrskem a statutárním městem, rozděleným na 23 městských částí³³. Právě ve Vídni jsou koncentrovány nejvyšší spolkové instituce a orgány, což je výslovně uvedeno i v čl. 5 spolkové ústavy³⁴.

3.2. Dělbá státní moci

Na úrovni federace působí federální orgány, kterým ústava vyhrazuje výlučné zákonodárné a výkonné kompetence, týkající se například oblastí přijímání změn ústavy, voleb do Národní rady a Evropského parlamentu, otázky mezinárodních vztahů, migrační politiky, spolkových financí, národní bezpečnosti, řízení a organizace spolkové policie, sociální politiky nebo veřejné školství³⁵. Čl. 11 ústavy vymezuje legislativní kompetence federálních orgánů, jejichž výkon je však svěřen do rukou orgánů jednotlivých spolkových zemí. Jedná se např. o záležitosti týkající se státního občanství, sociálního bydlení, dopravní policie, lodní dopravy, životního prostředí, či ochrany zvířat³⁶.

Ústava dále uvádí oblasti, u kterých federální orgány stanoví legislativní principy. Orgány spolkových zemí mají následně na starost legislativní implementaci těchto principů a jejich výkon. Jedná se o záležitosti, jako je sociální zabezpečení, zdravotní péče, pozemkové reformy nebo pracovní právo a ochrana zaměstnanců v zemědělství a lesnictví³⁷.

Výlučnou zákonodárnou a výkonnou pravomoc mají spolkové země zejména pokud se jedná o stanovování pravomocí orgánů a činitelů ve veřejném školství, vzdělávání v oborech týkající se zemědělství, lesnictví či náboženství, systému

³² Politische Bezirke. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/klassifikationen/regionale_gliederungen/politische_bezirke/index.html

³³ Ortschaften. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/klassifikationen/regionale_gliederungen/ortschaften/index.html

³⁴ Čl. 5 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

³⁵ Čl. 10 odst. 1 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

³⁶ Čl. 11 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

³⁷ Čl. 12 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

mateřských škol nebo školních družin, avšak pouze tam, kde ústava nestanoví, že daná záležitost spadá do kompetencí spolkových orgánů³⁸.

Spolkovým zemím dále náleží výlučná legislativní a zákonodárná pravomoc v těch oblastech, které ústava explicitně nepřiznává federálním orgánům³⁹.

Nejvyššími orgány **moci výkonné** jsou spolkový prezident (*Bundespräsident*), spolková vláda (*Bundesregierung*) v čele se spolkovým kancléřem a vicekancléřem, složená ze spolkových ministrů, spolkový sekretariát (*Staatssekretäre*) a členové zemských vlád (*Mitglieder der Landesregierungen*)⁴⁰.

Moc zákonodárná je reprezentována dvoukomorovým parlamentem (*Bundesversammlung*). Dolní komorou je Národní rada (*Nationalrat*). Na starost má především tvorbu legislativy na úrovni federace. Národní Radě je odpovědná spolková vláda. Horní komorou je Spolková rada (*Bundesrat*). V ní jsou zastoupeny jednotlivé spolkové země podle počtu svých občanů⁴¹. Spolu s Národní radou se Spolková rada podílí na zákonodárném procesu při přijímání spolkové legislativy⁴².

Výkon **moci soudní** se realizuje na úrovni spolkové a zemské. Nejvyšší instancí v oblasti ústavního práva je Ústavní soud (*Verfassungsgerichtshof*). V rámci obecného soudnictví působí jako poslední, nejvyšší instance v civilních a trestních řízeních Nejvyšší soud (*Obersten Gerichtshof*). Soudnictví ve věcech správních je na zemské úrovni vykonáváno zemskými správními soudy. Na spolkové úrovni působí Spolkový správní soud (*Bundesverwaltungsgericht*) a Federální finanční soud (*Bundesfinanzgericht*)⁴³. Vrcholem správního soudnictví je Nejvyšší správní soud (*Verwaltungsgerichtshof*)⁴⁴.

3.3. Základní atributy rakouského právního systému

Rakouský právní systém spadá systematicky pod kontinentální typ právní kultury, která vychází z římskoprávní tradice a koncepce přirozenoprávní teorie. Stejně jako

³⁸ Čl. 14 odst. 4 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

³⁹ Čl. 15 odst. 1 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

⁴⁰ Čl. 19 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

⁴¹ Čl. 24 až 38 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

⁴² Nationalrat, Bundesrat, Bundesversammlung, Fest- und Gedenksitzungen. *REPUBLIK ÖSTERREICH Parlament* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.parlament.gv.at/PERK/NRBRBV/>

⁴³ čl. 96 a čl. 129 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

⁴⁴ čl. 133 spolkového ústavního zákona – Ústava Rakouské republiky

právní systém České republiky lze rakouský právní systém zařadit mezi románsko-germánský subsystém práva⁴⁵. Mezi základní východiska rakouského právního systému a práva patří především hierarchizace právních norem v psané formě, dodržování ústavních principů, dělení práva na právo soukromé a veřejné, důraz na ochranu lidských práv a uplatňování demokratických principů⁴⁶. Současná podoba rakouského práva je do značné míry ovlivněna i evropskou legislativou, a to v souvislosti se vstupem Rakouska do Evropské unie dne 1.1.1995⁴⁷.

3.4. Rakouský právní řád v kontextu mezinárodního práva soukromého

V rámci rozmanitých forem podnikání cizinců na území Rakouska dochází přirozeně ke vzniku soukromoprávních vztahů, ve kterých se vyskytuje mezinárodní prvek. Při výkonu obchodní činnosti se cizozemští podnikatelé dostávají běžně do obchodních, závazkových, nebo občanskoprávních vztahů. U těchto právních vztahů je následně třeba rozhodnout normami, kterého právního řádu se bude daný soukromoprávní vztah řídit, což je úkolem právě mezinárodního práva soukromého.

Oblast mezinárodního práva soukromého v kontextu rakouského právního řádu vychází ze tří základních typů formálních pramenů práva. Jsou jimi mezinárodní smlouvy, evropské právo a rakouské vnitrostátní právo.

Rakousko je, podobně jako další evropské státy, signatářem nejdůležitějších právních dokumentů v oblasti mezinárodního práva soukromého, vznikajících především v 19. a 20. století ve formě mezinárodních smluv, ať již bilaterálních nebo multilaterálních⁴⁸. Konkrétními příklady mezinárodních smluv s potenciální

⁴⁵ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upravené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 307 s. ISBN 978-80-7380-233-2. Kapitola 5.3.1 Kontinentální typ právní kultury, s. 104.

⁴⁶ KNEIHS, Benjamin, Peter BYDLINSKI a Peter VOLLMEIER. *Einführung in das österreichische Recht*. 2. Český Těšín: Facultas, 2014. ISBN 978-3-7089-1179-3.

⁴⁷ Vor 20 Jahren: Abschluss des EU-Beitrittsvertrags und der EU-Beitritt Österreichs. *REPUBLIK ÖSTERREICH Parlament* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.parlament.gv.at/PERK/PE/OEINEU/EUBeitrittOE/index.shtml>

⁴⁸ ONDŘEJ, Jan. *MEZINÁRODNÍ PRÁVO veřejné, soukromé, obchodní*. 3. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009.

vazbou na podnikatelské právní vztahy, ke kterým se Rakousko historicky zavázalo, mohou být⁴⁹:

- Úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin (1961)
- Úmluvy o silničním provozu (1968)
- Úmluva o právu použitelném pro dopravní nehody (1971)
- Římská úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (1980)
- Vídeňská úmluva o smluvním právu (1969)
- Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (1980)

V rámci unijní legislativy dominuje na poli mezinárodního práva soukromého jako pramen práva sekundární právo v podobě nařízení. Jejich cílem je především sjednocování právních řádů členských států. Mezi nařízení, uplatňující se v obchodních vztazích, patří např.:

- Nařízení č. 593/2008 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)
- Nařízení č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)
- Nařízení č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (např. u pozůstalosti obsahující obchodní podíl nebo majetek)⁵⁰.

Na úrovni vnitrostátní je rakouské mezinárodní právo soukromé kodifikováno **zákonem o mezinárodním právu soukromém** (*Bundesgesetz über das internationale Privatrecht - IPRG*). IPRG je účinný již od roku 1978, avšak postupem času byl do značné míry zastíněn vlivem evropského práva a řadou zvláštních předpisů⁵¹.

Obecná ustanovení IPRG, uvedená v §1-§11, obsahují základní principy a pravidla pro zjištění a užití rozhodného práva. Zahrnuty jsou otázky týkající se podmínek

⁴⁹ Anwendbares Recht - Österreich. *Europäisches Justizelles Netz für Zivil und Handelssachen* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/civiljustice/applicable_law/applicable_law_aus_de.htm

⁵⁰ LURGER, Brigitta a Martina MELCHER. Zusammenfassung IPR - Internationales Privatrecht. *StuDocu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

<https://www.studocu.com/en/document/universitaet-wien/internationales-privatrecht/summaries/zusammenfassung-ipr-internationales-privatrecht/4726041/view>

⁵¹ tamtéž

pro aplikaci cizího práva, institut výhrady veřejného pořádku, formy právního jednání, úprava statutu fyzických a právnických osob nebo volby práva⁵². Na obecná ustanovení IPRG navazuje část zákona vymezena §12-§49, obsahující obecná pravidla, pro již konkrétní soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem. Jedná se o oblasti osobnostních práv, rodinného práva, věcných práv, práva duševního vlastnictví a závazkového práva⁵³.

Následující kapitoly budou věnovány právním vztahům, které se řídí primárně rakouským vnitrostátním právem, případně evropským právem. Jsou jimi vztahy, ve kterých se vyskytuje trojice prvků, jež jsou předmětem zkoumání této práce – cizozemský subjekt, vazba na podnikání a území Rakouska.

4. Rakouské cizinecké právo

Problematika cizineckého práva je v Rakousku upravena primárně čtveřicí spolkových zákonů:

1. **Spolkový zákon o usazování a pobytu v Rakousku** (*Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich*, popř. zkráceně *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG*).
2. **Spolkový zákon o působnosti cizinecké policie, vydávání dokumentů pro cizince a udělování povolení ke vstupu na území** (*Bundesgesetz über die Ausübung der Fremdenpolizei, die Ausstellung von Dokumenten für Fremde und die Erteilung von Einreisetitel*, zkráceně *Fremdenpolizeigesetz 2005 – FPG*).
3. **Spolkový zákon o poskytování azylu** (*Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl*, zkráceně *Asylgesetz 2005 - AsylG 2005*).
4. **Spolkový zákon o zaměstnávání cizinců** (*Ausländerbeschäftigungsgesetz - AuslBG*).

⁵² Spolkový zákon o mezinárodním právu soukromém

⁵³ tamtéž

4.1. Právní úprava usazování a pobytu cizinců na území Rakouska podle zákona o usazování a pobytu

Oblast usazování a pobytu upravuje první výše uvedený předpis, kterým je **spolkový zákon o usazování a pobytu v Rakousku** (NAG). Hlavním předmětem úpravy NAG je následující:

- udělování, odepření a odebrání povolení k pobytu cizinců, kteří chtějí na území Rakouska pobývat déle jak 6 měsíců,
- úprava podmínek souvisejících se svobodou usazování občanů Evropské unie,
- také pracovní povolení pro pobyt občanů třetích států, kteří na území Rakouska chtějí pracovat přechodně v rámci vnitropodnikového přesunu lidských zdrojů do zahraničí. NAG používá u těchto zahraničních zaměstnanců zkratku „ICT“ (z angl. *intra-corporate-transfer*).

Do osobní působnosti NAG nespádají cizinci, pro které platí úprava podle Spolkového zákona o udělování azylu, osoby požívající zvláštních výsad a imunity podle Spolkového zákona o cizinecké policii a osoby vykonávající přechodně samostatnou výdělečnou činnost v Rakousku⁵⁴.

Definice *cizince* je uvedena v §2 odst. 1 bod 1 NAG. Podle tohoto ustanovení se cizincem rozumí „*ten, jež není nositelem rakouského státního občanství*“

4.1.1. Pobyt občanů třetích zemí na území Rakouska

Povolení k pobytu může být vydáno ve více zákonem stanovených formách povolení. Konkrétní podoby, či druhy povolení jsou uvedeny v §8 odst. 1. NAG. Toto ustanovení se vztahuje na cizince (popř. jejich příbuzné) ve smyslu občanů třetích zemí. Občanem třetí země je dle definice §2 odst. 1, bod 6 NAG „*cizinec, který není občanem země, patřící do Evropského hospodářského prostoru nebo občanem Švýcarska*“.

Druhy povolení k pobytu na území Rakouska určené pro cizince – občany třetích států, jsou následující:

⁵⁴ §1 spolkového zákona o usazování a pobytu v Rakousku

1. **Červeno-bílo-červená-karta** (*Rot-Weiß-Rot-Karte*) vydávaná za účelem dočasného usazení nebo výkonu výdělečné činnosti ve smyslu občanů států třetích zemí podle *spolkového zákona o zaměstnávání cizinců*. V praxi se bude zpravidla jednat o kvalifikované pracovníky (vědci, akademičtí pracovníci), zakladatele startupů nebo pracovníci z odvětví s nedostatkem pracovních sil⁵⁵.
2. **Červeno-bílo-červená-karta-plus** (*Rot-Weiß-Rot-Karte plus*) určená pro dočasné usazení samostatně výdělečných cizozemských osob ze třetích zemí nebo pro osoby vykonávající závislou pracovní činnost uvedených ve zvláštním zákoně⁵⁶. Vydávána je dále rodinným příslušníkům osob, jež jsou držitelé první uvedené Červeno-bílo-červené-karty nebo Modré karty EU viz níže⁵⁷.
3. **Modrá karta EU** (*Blaue Karte EU*) sloužící cizincům, občanům třetích zemí, pro časově omezený výkon výdělečné činnosti, k jejichž výkonu bylo vystaveno písemné povolení podle zvláštního zákona. V praxi se bude jednat o osoby s vysokou profesní kvalifikací nebo osoby, které se v Rakousku hodlají dočasně usadit a současně mají omezený přístup k trhu práce⁵⁸.
4. **Povolení k usazení**, které NAG rozlišuje na tři kategorie. Jedná se o povolení pro cizince, občany třetích zemí, určené pro:
 - a) dočasné usazení za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (*Niederlassungsbewilligung*),
 - b) dočasné usazení bez účelu výkonu výdělečné činnosti (*Niederlassungsbewilligung – ausgenommen Erwerbstätigkeit*),
 - c) dočasné usazení rodinných příslušníku bez přístupu k trhu práce (*Niederlassungsbewilligung – Angehöriger*)⁵⁹.

⁵⁵ Rot-Weiß-Rot - Karte. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/2.html

⁵⁶ §17 spolkového zákona o zaměstnávání cizinců

⁵⁷ Rot-Weiß-Rot – Karte. *UNTERNEHMERSSERVICE PORTAL* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaefigte/rot_weisz_rot_karte/Seite.930101.html

⁵⁸ Blaue Karte EU – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120309.html

⁵⁹ Niederlassungsbewilligung – Angehöriger – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120305.html

5. **Trvalý pobyt EU** (*Daueraufenthalt - EU*) udělovaný cizincům, občanům třetích zemí, pokud byly prokazatelně nepřerušeno po dobu předcházejících pěti let usazení v Rakousku a navíc prokáží určitý stupeň integrace v nové zemi, mj. dostatečnou znalostí německého jazyka a obeznámením se s principy demokratického státního zřízení (*Integrationsvereinbarung*). Po udělení tohoto druhu povolení k pobytu jsou cizinci oprávněni k časově neomezenému pobytu v Rakousku a je jim rovněž umožněn neomezený přístup na trh práce⁶⁰. Stejná práva mohou být přiznána i jejich rodinným příslušníkům na základě **Povolení k pobytu pro rodinné příslušníky** (*Familienangehöriger*)⁶¹.
6. **Povolení k pobytu – umělec/umělkyně** (*Niederlassungsbewilligung – Künstler*) opravňující cizince, občany třetích zemí, k výkonu umělecké činnosti v podobě závislé činnosti nebo samostatně výdělečné činnosti⁶².
7. **Povolení k pobytu pro zvláštní případy osob vykonávajících závislou práci** (*Niederlassungsbewilligung – Sonderfälle unselbständiger Erwerbstätigkeit*)⁶³. Zde se jedná o případy, kdy k základním podmínkám pro získání povolení k pobytu na území Rakouska musí žadatelé, občané třetích zemí, navíc doložit doklad o výkonu závislé výdělečné činnosti v Rakousku, probíhající u jiného státního příslušníka třetí země, pokud tato výdělečná činnost současně nespadá do předmětu úpravy zvláštního zákona⁶⁴.
8. **Povolení k pobytu pro vědecké pracovníky** (*ufenthaltstitel Niederlassungsbewilligung – Forscher*), pro cizince z třetích zemí, kteří vedle obecných podmínek pro dočasné usazení v Rakousku musí navíc vykonávat závislou pracovní činnost pro vědeckou instituci a musí být

⁶⁰ Aufenthaltstitel "Daueraufenthalt – EU". *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120402.html

⁶¹ Aufenthaltstitel "Familienangehöriger" – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120401.html

⁶² §8 odst. 1, bod 9 spolkového zákona o usazování a pobytu v Rakousku

⁶³ "Niederlassungsbewilligung – Sonderfälle unselbständiger Erwerbstätigkeit" –

Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120313.html

⁶⁴ Podle spolkového zákona o zaměstnávání cizinců

absolventy doktorského studijního programu, popř. mít k dané pozici odpovídající vysokoškolské vzdělání⁶⁵.

4.1.2. Pobyt občanů pocházejících ze zemí evropského hospodářského prostoru na území Rakouska

Druhou skupinou cizinců, jejichž pobyt v Rakousku NAG upravuje, jsou občané členských zemí Evropského hospodářského prostoru (*EWR-Bürger*)⁶⁶. Podle definice §2 odst. 1 bod 4 NAG se jedná o „*cizince, občany zemí, jež jsou signatáři Dohody o evropském hospodářském prostoru*“⁶⁷. Tento mezinárodní dokument vznikl od roku 1992 na základě jednání mezi členskými zeměmi tehdejšího Evropského hospodářského společenství (EHS) a zeměmi spadající pod Evropské sdružení volného obchodu (ESVO). Společným cílem bylo posílení ekonomické spolupráce mezi dotčenými státy. Dohoda byla následně uzavřena mezi členy EHS a třemi zeměmi ESVO, kterými se stal Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Smlouva nabyla účinnosti dne 1.1.1994. Švýcarsko jako jediná země z ESVO dohodu odmítlo v referendu a svůj vztah v předmětu dohody upravilo na úrovni bilaterálních smluv⁶⁸.

V současné době se osobami, jejichž pobyt NAG upravuje ve smyslu „občanů zemí Evropského hospodářského prostoru“ myslí občané 28 členských států Evropské unie, a dále občané Islandu, Lichtenštejnska a Norska. Tato skupina cizinců a jejich rodinní příslušníci jsou oprávněni k vydání dvou druhů dokumentů, které slouží k prokázání právního titulu pro pobyt na území Rakouska. Stejným právem disponují i občané Švýcarska na základě bilaterálních smluv. První právní titul upravuje čl. 9 odst. 1 NAG. Užívá se v případě žádosti o přihlášení k pobytu na území Rakouska pro dobu delší jak 3 měsíce, vyplývající z práva na pobyt, resp. ze svobody volného pohybu osob v EU, garantované unijním právem. Pro oprávněného cizince vydá příslušný orgán na žádost **Potvrzení o přihlášení k pobytu** (*Anmeldebescheinigung*). Pokud má cizinec rodinné příslušníky, kteří

⁶⁵ "Niederlassungsbewilligung – Forscher" – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120312.html

⁶⁶ § 9 odst. 1 spolkového zákona o usazování a pobytu v Rakousku

⁶⁷ Rozhodnutí Rady a Komise 94/1/ES, ESUO ze dne 13. prosince 1993 o uzavření Dohody o Evropském hospodářském prostoru i

⁶⁸ Rozhodnutí Rady a Komise ze dne 13. prosince 1993 o uzavření Dohody o Evropském hospodářském prostoru

jsou občany třetích zemí, bude jim jako právní titul k pobytu vydána **Pobytová karta pro rodinné příslušníky občana země EHS** (*Aufenthaltskarte für Angehörige eines EWR-Bürgers*). Žádosti musí být podány ve lhůtě čtyř měsíců od příjezdu cizince na území Rakouska⁶⁹.

Druhým typem pobytového dokumentu je **Potvrzení o trvalém pobytu** (*Bescheinigung des Daueraufenthalts*), uvedený v §9, odst. 2 NAG. I zde je pro rodinné příslušníky vydáváno potvrzení o trvalém pobytu, kterým je **Karta pro trvalý pobyt rodinných příslušníků občanů ze zemí EHS** (*Daueraufenthaltskarte*). Držitel kteréhokoliv z dvou uvedených dokumentů může následně požádat o vydání **Průkazu totožnosti pro občany zemí EHS** (*Lichtbildausweis für EWR-Bürger*), jehož platnost je stanovena na dobu 5 let⁷⁰. V obou případech je pro podání žádosti o vystavení dokumentu týkajícího se trvalého pobytu nutné splnit podmínku nepřetržitého pětiletého pobytu žadatele na území Rakouska⁷¹.

4.2. Cizinecké právo podle spolkového zákona o cizinecké policii

Předmětem úpravy **spolkového zákona o cizinecké policii** (*Fremdenpolizeigesetz 2005 – FPG*) je výkon pravomocí rakouské cizinecké policie, vydávání povolení pro vstup na území Rakouska, odepření vstupu na území a vyhoštění, prominutí podmínek důvodů pro ukončení pobytu, povolení pro krátkodobý pobyt, výkon rozhodnutí o vyhoštění ze země Evropského hospodářského společenství a vydávání úředních dokumentů pro cizince⁷². Ve vztahu k již zmíněnému **spolkovému zákonu o usazování a pobytu v Rakousku** (NAG) je **spolkový zákon o cizinecké policii** (FPG) předpisem speciálním, který se použije přednostně tam, kde první jmenovaný předpis stanoví. Jedná se např. o případy ztotožňování osob, požívajících zvláštních privilegií a imunity jim přiznaných mezinárodními smlouvami nebo spolkovým právem. Spolkový zákon o cizinecké policii se naopak

⁶⁹ Anmeldebescheinigung. *UNTERNEHMERSERVICE PORTAL* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/lexikon/61160.html>

⁷⁰ §9 odst. 3 spolkového zákona o usazování a pobytu v Rakousku

⁷¹ EU-Bürger* und Schweizer – Antrag auf Anmeldebescheinigung und Bescheinigung des Daueraufenthalts. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/4/2/Seite.120810.html

⁷² §1 odst. 1 spolkového zákona o působnosti cizinecké policie, vydávání dokumentů pro cizince a udělování povolení ke vstupu na území

nepoužije tam, kde zvláštní pravidla stanoví Spolkový zákon o udělování azylu⁷³. Vyloučena je aplikace i některých ustanovení tohoto zákona na občany zemí EHS a Švýcarska⁷⁴.

Co se týče definice cizince podle FPG, lze konstatovat, že je totožná s definicí podle NAG. V obou spolkových zákonech je cizincem myšlen „*ten, kdo není nositelem rakouského státního občanství*“⁷⁵.

4.3. Postavení cizinců podle rakouského azylového zákona

Rakouská právní úprava ve věcech azylových je obsažena ve **spolkovém zákoně o poskytování azylu** (zkráceně *Asylgesetz 2005*, popř. *AsylG*). Jedná se o hlavní právní předpis pokrývající rakouský azylový systém, který vychází z řady mezinárodních úmluv uzavíraných Rakouskem již od 50. let 20. stol., mj. z *Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků* (1951) nebo *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod* (1950)⁷⁶. Oblast působnosti AsylG je vymezena v úvodních ustanoveních, přesněji v §1. Spadají do ní záležitosti týkající se udělování a odebrání statutu práva na azyl, mezinárodní ochrany a doplňkové ochrany pro uprchlíky na území Rakouska, dále případy, kdy se v rámci rozhodnutí podle AsylG ve věcech ukončení pobytu cizince vyžaduje podpůrně aplikace spolkového zákona o cizinecké policii, a udělování povolení k pobytu na základě případů hodných zvláštního zřetele⁷⁷.

I Spolkový zákon o azylu definuje pojem *cizinec* zcela totožným způsobem jako FPG nebo NAG, tedy opět jako toho, „*kdo není nositelem rakouského státního občanství*“⁷⁸.

4.4. Zaměstnávání cizinců v Rakousku

V rámci zaměstnávání osob na rakouském trhu práce je nezbytné, aby byla dodržována práva a plněny povinnosti vznikající jak na straně zaměstnance, tak

⁷³ §1 odst. 2 spolkového zákona o působnosti cizinecké policie, vydávání dokumentů pro cizince a udělování povolení ke vstupu na území

⁷⁴ tamtéž

⁷⁵ Podle již zmíněných ustanovení NAG a FPG

⁷⁶ §2 spolkového zákona o poskytování azylu

⁷⁷ §1 spolkového zákona o poskytování azylu

⁷⁸ §2 bod 20a spolkového zákona o poskytování azylu

zaměstnavatele. Podnikatel, jenž je zaměstnavatelem nejen cizozemských pracovníků, však musí být seznámen především se svými povinnostmi. Vyplývají mu převážně z rakouské pracovněprávní legislativy. V obecné rovině se bude jednat např. o povinnost vyplácet odměnu za vykonanou práci, vytvářet příznivé podmínky pro pracovní činnost, povinnosti v oblasti ochrany bezpečnosti a zdraví při práci⁷⁹, nebo povinnosti na úseku sociálního a zdravotního pojištění⁸⁰. Další povinnosti zaměstnavatele mohou vznikat i z titulu uzavřených z kolektivních smluv nebo individuálních ujednání⁸¹.

Vedle obecné úpravy práv a povinností v oblasti pracovního práva je u cizinců navíc třeba zohledňovat i speciální úpravu týkající se této zvláštní skupiny osob.

Obecná právní úprava zaměstnávání cizinců na území Rakouska je obsažena ve **spolkovém zákoně o zaměstnávání cizinců** (*Ausländerbeschäftigungsgesetz* zkráceně *AuslBG*). Cizincem se podle tohoto předpisu rozumí opět „*ten, kdo není nositelem rakouského státního občanství*“⁸². Definice cizince je tak naprosto stejná jako ve třech již zmiňovaných spolkových zákonech (NAG, FPG a AsylG).

Okruh věcné působnosti vymezuje §1, odst. 1 AuslGB. Podle tohoto ustanovení dopadá právní regulace uvedeného spolkového zákona na „*zaměstnávání cizinců na území spolkové republiky*“. Jedná se o velice široké vymezení působnosti. To je však následně redukováno uvedením širokého výčtu případů⁸³, na které se AuslBG nepoužije. Vyloučena je aplikace AuslBG např. u cizinců, jež mají právo na azyl, u cizozemských diplomatických nebo konzulárních zaměstnanců, pracovníků uznaných církví a náboženských organizací, a dále u profesí, jako jsou top manažeři nebo reportéři zpravodajských médií, vědečtí pracovníci nebo technický personál aerolinek⁸⁴.

⁷⁹ Spolkový zákon o bezpečnosti a zdraví při práci

⁸⁰ Aussetzung von Arbeitsverhältnissen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/arbeitsrecht-sozialrecht/Aussetzung_von_Arbeitsverhaeltnissen.html

⁸¹ Rechte und Pflichten. *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/208/Seite.2080101.html#AllgemeineInformationen>

⁸² §2 odst. 1 spolkového zákona o zaměstnávání cizinců

⁸³ §1 odst. 1 spolkového zákona o zaměstnávání cizinců

⁸⁴ Ausländische Beschäftigte. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10].

Dostupné z:

https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaefigte/63109.html

Početnou skupinou osob, na které se normy obsažené v AuslBG rovněž nevztahují, jsou cizinci, využívající práva na volný pohyb pracovníků, které je jim přiznáno na základě pravidel evropské legislativy. Mezi tyto osoby patří jak občané členských států Evropské unie, tak občasně Islandu, Lichtenštejnska a Norska. Na občany Švýcarska je nahlíženo z hlediska rovného postavení jako na občany členských zemí EU a je jim taktéž umožněn volný přístup na rakouský trh práce⁸⁵.

Zvláštní postavení mají občané posledního přistouplivšího členského státu Evropské unie - Chorvatska. Na tyto cizince se po přechodnou dobu bude dále vztahovat ustanovení AuslBG a pro zaměstnání v Rakousku bude vyžadováno pracovní povolení. Maximální doba přechodného období byla stanovena na 7 let a skončí nejpozději 30. června 2020⁸⁶.

Pracovní povolení (*Beschäftigungsbewilligung*) je vyžadováno u cizinců, kteří spadají mezi osoby s legislativně omezeným přístupem na rakouský trh práce a je nutným předpokladem pro výkon pracovní činnosti u zaměstnavatele. Úpravě povolení je věnována část druhá AuslBG, resp. § 4 až § 11 tohoto předpisu. Povolení se vydává na písemnou žádost zaměstnavatele, jehož povinností je v žádosti označit konkrétního pracovníka a pracovní pozici, popř. i analýzu trhu pro danou pracovní pozici, pokud je tak zákonem vyžadováno.

Pracovní povolení vydává věcně a místně příslušný orgán v podobě **Služby pro trh práce** (*Arbeitsmarktservice*, zkráceně AMS), který organizačně spadá pod rakouské **Spolkové ministerstvo práce, sociálních věcí, zdravotnictví a ochrany spotřebitele** (*BMASGK*)⁸⁷.

Dobu, na kterou je pracovní povolení vydáváno u nesezónních prací, omezuje AuslBG na jeden rok s možností následného prodloužení. Pokud se jedná o sezónní

⁸⁵ Bürger aus EU-/EWR-Staaten. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaefigte/buerger_aus_eu_ewr_staaten/Seite.930100.html

⁸⁶ Ausländische Beschäftigte. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaefigte/63109.html

⁸⁷ *BUNDESMINISTERIUM FÜR ARBEIT, SOZIALES, GESUNDHEIT UND KONSUMENTENSCHUTZ* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.sozialministerium.at/site/>

práce nebo práce konané v rámci přípravy na budoucí zaměstnání, bude platnost pracovního povolení kratší. Stanoví ji zvláštní předpis⁸⁸.

5. Právo Evropské unie v kontextu s podnikáním cizinců v Rakousku

Rok 1995 představoval pro Evropskou unii jeden ze zásadních historických milníků z hlediska jejího rozšíření. Členská základna EU se tehdy rozrostla o tři nové státy. Vedle Rakouské spolkové republiky přistoupilo k EU i Finsko a Švédsko. Rakouská evropská integrace pokračovala v následujících letech v podobě přijetí Eura v roce 1999 a přistoupení k Schengenské dohodě o osm let později, roku 2007⁸⁹.

Rakousku vstupem do EU přibyla řada povinností vyplývajících jak z primárního, tak sekundárního práva EU. Nezanedbatelnou roli sehrála i judikatura Soudního dvora Evropské unie, jehož cílem je mj. zajistit totožnou interpretaci a aplikaci unijních předpisů ve všech členských státech⁹⁰.

Ve vazbě na vstup Rakouska do EU přineslo primární právo velké změny také v možnostech cizinců z hlediska přístupu na rakouský trh. Jejich právním základem se staly čtyři svobody uvedené poprvé již v roce 1957 v Římské smlouvě⁹¹. Římská smlouva před více jak 60 lety stanovila jako jeden ze svých cílů zrušení překážek bránících svobodnému pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu na území všech členských států Evropské unie⁹². K dalšímu rozpracování a posílení čtyř svobod došlo přijetím *Jednotného evropského aktu* (1986), *Maastrické dohody* (1992) a konečně i *Lisabonské smlouvy* (2007)⁹³.

Každá ze čtyř svobod představuje klíčový prostředek k realizaci podnikatelských aktivit v kterémkoliv členském státu EU, Rakousko nevyjímaje. Oprávnění k uvedeným svobodám jsou primárně občané Evropské unie. Občanství EU zavádí

⁸⁸ §7 spolkového zákona o zaměstnávání cizinců

⁸⁹ Alle EU-Länder im Überblick. *Europa.eu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries_de

⁹⁰ Soudní dvůr Evropské unie. *Europa.eu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_cs

⁹¹ THE TREATY OF ROME. *Europa.eu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/romania/sites/romania/files/tratatul_de_la_roma.pdf

⁹² Čl. 3. písm. c) Římské smlouvy

⁹³ Four pillars of the EU are crumbling. *The Times* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.thetimes.co.uk/article/the-four-pillars-of-the-eu-are-crumbling-but-it-still-hasn-t-noticed-ggp8pbgbg>

čl. 20 a následující čl. 21 SFEU jej definuje tak, že „Každá osoba, která má státní příslušnost členského státu, je občanem Unie“.⁹⁴

5.1. Svoboda pohybu osob

Hlavními právními prameny svobody pohybu osob na území EU jsou **Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU) a směrnice 2004/38 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států**. Označení SFEU vzniklo po přijetí Lisabonské smlouvy přejmenováním původní Smlouvy o založení Evropského společenství.

V původním smyslu byla svoboda pohybu osob určena pro ekonomicky aktivní osoby a jejich příslušníky. S měnící se judikaturou tento požadavek začal slábnout a u Evropského soudního dvora se začala zdůrazňovat důležitost unijního občanství ve vztahu k uplatňování svobod pohybu nejen u ekonomicky aktivních osob. Právě směrnice 2004/38 rozvádí podmínky pro oprávnění ekonomicky aktivních občanů EU a jejich rodinným příslušníkům pobývat na území jiného členského státu po dobu 3 měsíců pouze platným průkazem totožnosti nebo pasem. Ekonomicky neaktivní osoby díky směrnici disponují stejným právem, musí však prokázat, že se nestanou přítěží pro sociální systém daného členského státu⁹⁵.

Svobodu pohybu osob upravuje také SFEU v části IV. Volný pohyb osob, dle čl. 45 SFEU, zahrnuje svobodný pohyb pracovníků – občanů Evropské unie, na území členských států. Svobodný pohyb pracovníků je spojen se zákazem diskriminace v přístupu k zaměstnání, odměňování a dalších pracovních podmínkách. Definice pojmu „pracovník“ není v SFEU explicitně uvedena. Její obsah byl postupně vymezován evropskou judikaturou. Hlavním rysem, který podle počáteční judikatury Evropského soudního dvora charakterizuje pracovníka, je, že tato osoba po určité době a za úplatu (popř. bezúplatně viz případ *Steyman* z roku 1988) vykonává činnost pod vedením jiné osoby (*Lawrie-Blum*, 1986), ať již při zaměstnání na zkrácený úvazek (*Kempf*, 1986) nebo pouze po omezenou dobu

⁹⁴ Čl. 21 SFEU

⁹⁵ HOMEWOOD, Matthew J. *Concentrate EU LAW*. 4. Oxford: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2014. ISBN 978-0-19-870373-0. s. 125

(Nini-Orasche, 2003). Definice pracovníka může být naplněna i při neplacené práci⁹⁶.

Zákaz omezení svobody pohybu pracovníků není absolutní a umožňuje několik výjimek v podobě ochrany veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví⁹⁷.

5.1.1. Svoboda usazování

Vedle volného pohybu zaměstnaných osob opravňuje SFEU v čl. 49 obdobným způsobem i samostatně výdělečně činné fyzické osoby a osoby právnické prostřednictvím svobody usazování. Pokud se jedná o fyzické osoby, je tato svoboda a oprávnění z ní vyplývající přiznána i rodinným příslušníkům. Svoboda usazování zakazuje členským státům omezovat rozvoj podnikatelských aktivit spočívajících v zakládání poboček nebo dceřiných společností na území jiného členského státu. Jako příklad nedovoleného omezování svobody usazování z rakouského prostředí lze uvést rozsudek Soudního dvora ze dne 25. června 2009 (C-356/08). V něm bylo soudem spatřováno omezení svobody usazování tím, že Rakousko mj. vyžadovalo, „aby si každý lékař, který se usadí v Horním Rakousku, otevřel bankovní účet u Oberösterreichische Landesbank v Linci, na který mají být v rámci výkonu jeho profesní činnosti zasílány ze strany zdravotních pojišťoven honoráře za poskytnutí zdravotního úkonu“⁹⁸.

Výjimku ze zákazu omezování svobody usazování podle čl. 49 SFEU představují činnosti spadající do oblastí výkonu veřejné moci členského státu (čl. 51) a dále případy, kde se užijí vnitrostátní právní předpisy, stanovující zvláštní pravidla pro cizí státní příslušníky s cílem zajistit ochranu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví (čl. 52 odst. 1).

Pro usnadnění výkonu podnikatelských aktivit osob samostatně výdělečně činných a u regulovaných povolání počítá čl. 26 ve spojení s čl. 53 odst. 1 SFEU s přijetím řady opatření na úrovni unijního práva. Jedná se zejména o přijetí opatření pro

⁹⁶ tamtéž, s. 122

⁹⁷ SFEU čl. 45

⁹⁸ Rozsudek Soudního dvora ze dne 25. června 2009 – Komise v. Rakousko (C-356/08)

harmonizaci unijních a vnitrostátních předpisů, zajištění vzájemného uznávání diplomů a certifikátů a dalších dokladů o profesní způsobilosti.

Poměrně rychlé harmonizace a uznávání diplomů bylo dosaženo v oblasti zdravotnictví u profesí jako jsou lékaři, zubní lékaři, veterinární lékaři, zdravotní sestry nebo porodní asistentky⁹⁹. Důvodem snazšího procesu harmonizace bylo i to, že se požadavky pro výkon profese a podmínky vzdělávání u zdravotnických povolání v jednotlivých státech výrazně neliší. Podkladem pro sblížení právních řádů v oblasti zdravotnictví se stala **směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací**¹⁰⁰.

V roce 2011 podala Evropská komise sérii návrhů na modernizaci systému uznávání kvalifikací, které následně vedly k vydání nové směrnice 2013/55/EU. Její účinností došlo k pozměnění směrnice 200/36/ES. Mezi klíčovými změnami, které pozdější směrnice zavádí, lze uvést zavedení Evropského profesního průkazu¹⁰¹, který umožňuje uznat odbornou kvalifikaci online formou. V současné době lze profesní průkaz vystavit pro omezený okruh profesí. Jsou jimi farmaceuti, horští průvodci, zdravotní sestry/ošetřovatelé, realitní makléři a fyzioterapeuti¹⁰². Pozdější směrnice dále harmonizuje minimální požadavky na odbornou přípravu a přináší automatické uznávání kvalifikace u tzv. sektorových profesí, tj. u architektů, obecných lékařů, zubních lékařů, veterinárních lékařů, zdravotních sester/ošetřovatelů, porodních asistentek a farmaceutů.

U profesí, které se ve větší míře lišily z hlediska vnitrostátních požadavků na odbornou přípravu a výkon harmonizace právních řádů, nezaznamenala tak rychlý pokrok, jako tomu bylo u sektorových profesí. Do složitějších případů vzájemného uznávání kvalifikace patřila i právní profese. Mezi první unijní předpisy, které alespoň z části usnadnily přeshraniční poskytování právních služeb mezi členskými státy, byla **směrnice 77/249/EHS o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů**. Přijata byla roku 1977 a umožnila advokátům z členských zemí poskytovat právní služby v jiných hostitelských členských státech. Směrnice však

⁹⁹ The mutual recognition of diplomas. *European Parliament* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/42/the-mutual-recognition-of-diplomas>

¹⁰⁰ Směrnice Evropského parlamentu a rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací

¹⁰¹ Prováděcí nařízení (EU) 2015/983 ze dne 24. června 2015 o postupu pro vydávání evropského profesního průkazu a provádění výstražného mechanismu podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES

¹⁰² Europäischer Berufsausweis. *Wien Stadt* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wien.gv.at/eap/berufsausweis/>

advokátům neumožňovala realizovat svobodu usazování v jiném členském státě, ledaže by daná osoba byla držitelem diplomu v členském státě, ve kterém se hodlala usadit¹⁰³.

Zásadním krokem k zefektivnění výkonu advokátní profese na unijním území přineslo přijetí **směrnice 98/5/ES o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace**¹⁰⁴. Směrnice si kladla za cíl usnadnit trvale výkon advokátní profese advokátům působících jednak jako osoby samostatně výdělečně činné i jako osoby v pracovněprávním poměru. Advokáti na základě tohoto předpisu získávají právo na výkon činnosti ve kterémkoliv členském státě pod profesním označením uděleným v domovském státě (např. pod označením „*Rechtsanwalt*“ pro advokáty z Rakouska a Německa, „*Advocate/Barrister/Solicitor*“ v případě advokátů z Velké Británie, „*Avocat*“ u advokátů z Francie apod). Po třech letech soustavného výkonu činnosti v hostitelském členském státu v oblasti práva tohoto státu nebo práva Evropského společenství vzniká advokátovi právo na výkon profese advokáta v hostitelském členském státě. Mezi povinnosti advokátů pocházejících z jiných členských států patří povinnost zápisu advokáta u příslušného hostitelského orgánu, uvedení stavovské organizace, jejíž je členem v domovském státě nebo povinnost sjednání pojištění za škodu vzniklou v souvislosti s výkonem povolání. Advokátů se budou týkat také další povinnosti, dopadající na advokáty hostitelského členského státu při výkonu profese. Pokud se jedná o rozsah advokátní činnosti, může advokát pocházející z jiného členského státu (až na výjimky) vykonávat stejnou činnost, jako advokáti z domovského členského státu. Mezi demonstrativně uvedenými oblastmi, ve kterých může advokát v hostující zemi poskytovat právní služby, jsou právo domovského státu advokáta, evropské právo, mezinárodní právo, ale i právo hostitelského členského státu¹⁰⁵.

¹⁰³ Směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů

¹⁰⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace

¹⁰⁵ tamtéž

5.1.2. Zákaz diskriminace při realizaci volného pohybu osob

I osobám samostatně výdělečně činným, stejně jako zaměstnancům, přísluší podle směrnice 2004/38 právo pobývat v hostitelském státě déle jak 3 měsíce a po pěti letech požádat o trvalý pobyt. Toto právo se vztahuje i na rodinné příslušníky bez ohledu na to, zda jsou občany EU či nikoliv¹⁰⁶. Jak zaměstnanci, tak osoby samostatně výdělečně činné jsou podle čl. 18 ve spojení s čl. 49 chráněni před diskriminací, je jim zaručeno právo na stejné podmínky a postavení jako mají státní příslušníci členského státu, ve kterém je svoboda usazování občanem jiné členské země realizována¹⁰⁷. Soudní dvůr v dřívější judikatuře (C-465/01) spatřoval za diskriminační např. rakouskou právní úpravu, která odepírala právo být volen do institucí hájících zájmy zaměstnanců státním příslušníkům jiných členských států, resp. občanům zemí Evropského hospodářského prostoru a také občanům třetích zemí. V daném případě Rakouská republika porušila zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti¹⁰⁸.

5.2. Svobodný pohyb služeb

Svobodný pohyb služeb je upraven primárním právem EU ve formě SFEU a také zvláštní **směrnicí 2006/123 o službách na vnitřním trhu**. Čl. 56 SFEU zakazuje omezování svobody v poskytování služeb na území EU občanem členského státu, usazeným v jiném členském státě než osoba, které jsou služby poskytovány.

Pojem „služba“ je vymezený v čl. 57. Podle tohoto ustanovení se musí jednat o službu, která je běžně poskytována za úplatu a současně nespadá pod pravidla dopadající na svobodu pohybu zboží, kapitálu a osob. Mezi služby mohou rovněž podle čl. 57 spadat „*činnosti průmyslové povahy, činnosti obchodní povahy, řemeslné činnosti, činnosti svobodných povolání*“. Službou tak v praxi může být např. právní poradenství, zdravotní služby nebo pojišťovací služby¹⁰⁹.

Rozdíl mezi svobodným pohybem služeb a svobodou usazování je ten, že u prvně jmenovaného – u služeb, je osoba poskytující služby usazena v jiném členském

¹⁰⁶ HOMEWOOD, Matthew J. *Concentrate EU LAW*. 4. Oxford: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2014. ISBN 978-0-19-870373-0. s. 125

¹⁰⁷ tamtéž, s. 139

¹⁰⁸ Věc C-465/01 Komise Evropských společenství v. Rakouská republika

¹⁰⁹ HOMEWOOD, Matthew J. *Concentrate EU LAW*. 4. Oxford: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2014. ISBN 978-0-19-870373-0. s. 140

státě než příjemce služeb. Svoboda usazování naproti tomu obsahuje právo na provozování podnikatelských aktivit jako ekonomicky nezávislá osoba v jiném členském státě, než je stát domovský, např. v podobě zakládání a řízení obchodních společností nebo výkon profese, a to trvale¹¹⁰.

Omezení svobodného pohybu služeb je možné tam, kde dotčenou službu omezuje členský stát podle vlastních pravidel totožným způsobem jako u svých vlastních občanů a takové omezení je objektivně zdůvodněno¹¹¹. Konkrétní omezení může být v praxi realizováno za účelem ochrany veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti, nebo veřejného zdraví¹¹².

Směrnice 2006/123 o službách na vnitřním trhu pokrývá svobodný pohyb služeb i svobodu usazování podnikatelů. Jejím cílem je usnadnit výkon svobody usazování a volného pohybu pro poskytovatele služeb a omezit formality bránící v realizaci obou svobod. Za tímto účelem mají členské státy povinnost zřídit kontaktní místa, které umožňují poskytovatelům služeb vyřídit veškeré procesní úkony a další formality potřebné k poskytování služeb. Kontaktní místa slouží navíc jako poskytovatelé informací, zejména ohledně požadavků na výkon činnosti poskytování služeb osobám usazeným v daném členském státě. Dopomáhají k získání kontaktních údajů na příslušné orgány, informací týkající se rejstříkových věcí, nebo také opravných prostředků, které je možné použít v rámci sporů mezi poskytovatelem služeb a příslušným orgánem, popř. poskytovatelem služeb a příjemcem služby¹¹³.

Směrnice 2006/123 obsahově doplňuje zvláštní právní předpisy, upravující podmínky pro přístup k poskytování služeb nebo výkonu služeb v konkrétních odvětvích a profesích. Členské státy mají v tomto ohledu povinnost zajistit poskytovatelům služeb právo poskytovat služby na svém území a nesmějí současně podmiňovat přístup k činnosti poskytování služeb ani k výkonu takové činnosti stanovováním požadavků porušujících zásady nediskriminace, nezbytnosti, nebo přiměřenosti¹¹⁴. Judikaturním příkladem z Rakouska, kdy tyto zásady dodrženy nebyly, může být rozsudek Soudního dvora ze dne 29. července 2019, *Vétérinaires*

¹¹⁰ tamtéž. 137

¹¹¹ HOMEWOOD, Matthew J. *Concentrate EU LAW*. 4. Oxford: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2014. ISBN 978-0-19-870373-0. s. 141

¹¹² Čl. 62 SFEU

¹¹³ Čl. 6 směrnice 2006/123

¹¹⁴ Čl. 16 směrnice 2006/123

(C-209/18). V něm soud konstatoval, že Rakouská republika nedostala povinnostem kladených směrnicí č. 2006/123 tím, že „*stanovila pro společnosti stavebních inženýrů a patentových zástupců požadavky na umístění sídla [v Rakousku], pro společnosti stavebních inženýrů, patentových zástupců a veterinárních lékařů stanovila požadavky na právní formu [pouze fyzické osoby nebo osobní společnosti] a vlastnictví kapitálu a omezila společnosti stavebních inženýrů a patentových zástupců v tom, aby byly činné ve více oblastech*“¹¹⁵.

Mezi explicitně vyjmuté oblasti z působnosti směrnice patří např. poštovní služby, služby v odvětví elektřiny, plynárenství, distribuce vody nebo zpracování odpadů¹¹⁶.

5.3. Svobodný pohyb kapitálu a plateb

Poslední ze čtyř svobod zaručených uvnitř evropského jednotného trhu, je svobodný pohyb kapitálu a plateb.

5.3.1. Svobodný pohyb kapitálu

Zákaz omezení pohybu kapitálu uvnitř vnitřního trhu se objevil již roku 1957 v přijaté Římské smlouvě, konkrétně v čl. 67 a ve s ní spojené směrnici (tzv. *First Capital Directive*), která měla zajistit bližší provedení dotčeného článku u vybraných druhů kapitálu¹¹⁷. V roce 1988 byla vydána nová **směrnice 88/361** k provedení čl. 67 Římské smlouvy. Podstatným způsobem rozšířila zákaz omezení volného pohybu kapitálu mezi členskými státy, zahrnující oblasti jako jsou přímé investice (např. kupování účasti v existujících nebo nových podnicích, půjčování finančních prostředků), investice do nemovitostí, nabývání a emitování cenných papírů, operace na běžných a vkladových účtech, finanční půjčky a úvěry, dovoz a vývoz finančních aktiv a další. V současné době upravuje zákaz všech omezení svobodného pohybu kapitálu čl. 63 odst. 1 SFEU. Týká se pohybu kapitálu mezi členskými státy navzájem i mezi členskými státy a třetími zeměmi.

¹¹⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. července 2019 ve věci C-209/18

¹¹⁶ Čl. 17 směrnice 2006/123

¹¹⁷ Čl. 67 Římské smlouvy

Podobným způsobem jako čl. 63 SFEU upravuje zákaz všech omezení pohybu kapitálu i čl. 40 Dohody o evropském hospodářském prostoru. V tomto případě se bude jednat o volný pohyb kapitálu, který patří osobám s bydlištěm v členských státech EU nebo ESVO. Čl. 40 Dohody současně zakazuje i „*jakoukoliv diskriminaci na základě státní příslušnosti nebo místa bydliště stran nebo místa, kde je kapitál investován*“¹¹⁸.

5.3.2. Svobodný pohyb plateb

Právní základ pro zákaz všech omezení volného pohybu plateb je v současné době zakotven na úrovni primárního práva EU v podobě čl. 63 odst. 2 SFEU. Zákaz se uplatní u omezování plateb mezi členskými státy navzájem i mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Na úrovni sekundárního práva EU se začala problematika omezení volného pohybu plateb detailněji rozpracovávat až od roku 2007 a v následující dekádě. **Směrnici 2007/64 o platebních službách na vnitřním trhu** došlo k vytvoření detailnějšího právního rámce pro platební služby na celounijní úrovni, který zajišťuje rovné podmínky pro všechny platební systémy a poskytuje právní ochranu spotřebitelů. Směrnice rovněž stanovila pravidla pro zajištění transparentního poskytování informací o platebních službách a upravila práva a povinnosti poskytovatelů a uživatelů platebních služeb¹¹⁹.

Dva roky po přijetí směrnice č. 2007/64 bylo vydáno **nařízení č. 924/2009 o přeshraničních platbách**¹²⁰. Přineslo požadavek vyrovnání výše poplatků u přeshraničních plateb v eurech uvnitř Evropské unie na úroveň poplatků odpovídajících vnitrostátním platbám členského státu. Nařízení bylo následně novelizováno přijetím **nařízení č. 260/2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech**¹²¹. Tento novější právní předpis poskytl právní podklad pro nahrazení vnitrostátních platebních systémů

¹¹⁸ Čl. 30 SFEU

¹¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu

¹²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství

¹²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 260/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech

celounijní platební službou v podobě využití nástroje SEPA (*Single Euro Payments Area*).

V roce 2015 došlo k další revizi předmětu úpravy první shora uvedené směrnice č. 2007/64 a následně k jejímu zrušení. Nahrazena byla **směrnicí č. 2015/2366 o platebních službách na vnitřním trhu**. Tato novější směrnice zesiluje ochranu spotřebitele, klade vyšší požadavky na transparentnost informací o poskytovaných platebních službách, a navíc zavádí i pravidla pro technologicky modernější druhy platebních služeb, jako jsou platby přes internet nebo mobilní telefon¹²².

Co se týče výjimek ze zákazu volného pohybu kapitálu a plateb, jsou přípustné tam, kde dochází k použití vnitrostátních daňových předpisů, předpisů v oblasti dohledu nad finančními institucemi, u opatření zajišťujících ochranu veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti, avšak tehdy, pokud jsou tato opatření uplatňována nediskriminačně nebo zastřeně neomezují volný pohyb kapitálu a plateb¹²³.

5.3.3. „EU Passporting systém“

S realizací zmíněných svobod pohybu v rámci jednotného evropského trhu je do značné míry spojena i problematika tzv. „*EU passportingu*“. Jedná se o systém, který se svým obsahem dotýká především svobodného pohybu služeb, kapitálu a plateb. Vazbu má také na svobodu usazování.

Právním základem passportů je jednotný evropský kodex obsahující společná pravidla pro všechny účastníky finančního trhu uvnitř vnitřního trhu EU¹²⁴. Passporting umožňuje bankám a společnostem poskytujícím finanční služby volně obchodovat na jednotném evropském trhu. Děje se tak za předpokladu, že jsou tyto společnosti autorizované v některém členském státě EU nebo EHP. Hlavními výhodami, které passporting bankovním a finančním společnostem poskytuje, je možnost relativně snadno poskytovat finanční služby a zakládat pobočky uvnitř vnitřního trhu¹²⁵.

¹²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu

¹²³ SIDEK, Mohamed. *European Community Law on the Free Movement of Capital and EMU*. 1. Stockholm: Kluwer Law International, 1999.

¹²⁴ The Single Rulebook. *European Banking Authority* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook>

¹²⁵ Brexit Quick Brief #3. *BBA* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.bba.org.uk/wp-content/uploads/2016/12/webversion-BQB-3-1.pdf>

Existuje 9 typů passportů. U velkého počtu finančních operací se používá jejich kombinace. Rozlišují se podle toho, jakou finanční službu pokrývají. Obsah každého passportu vychází z konkrétního nařízení nebo směrnice, jež se dané služby nebo aktivity dotýká. Jednotlivé passporty mohou být podkladem pro poskytování služeb v jiném členském státu, jako jsou např.:

- poradenské služby, poskytování úvěrů, úschova peněz (*směrnice č. 2006/48/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky – CDR*),
- zajištění úvěrů, prodej/koupě obchodních podílů, dluhopisů nebo jiných finančních nástrojů (*směrnice č. 2004/39/ES o trzích finančních nástrojů – MiFID*),
- privátní bankovní služby v podobě správy investičního portfolia, bankovního poradenství aj. (kombinace CDR a MiFID),
- platební služby pro klientelu z EU (*směrnice č. 2007/64/ES o platebních službách - PSD*).

Problematika evropských passportů je aktuálně diskutovaným tématem zejména ve Velké Británii, a to v souvislosti s otázkou brexitu. Velká Británie po svém vystoupení z EU může přijít o výhody, které jí passporty poskytují a dostat se v oblasti finančních služeb do pozice režimu třetích států. Ten je však mnohem přísnější než passporting systém a pro britské finanční společnosti představuje potenciální ekonomické nevýhody¹²⁶.

¹²⁶ Brexit Quick Brief #3. *BBA* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.bba.org.uk/wp-content/uploads/2016/12/webversion-BQB-3-1.pdf>

6. Právní úprava podnikání v rakouském právu

Rakouské právo se v oblasti regulace právních vztahů mezi podnikateli navzájem, popř. mezi podnikateli a dalšími subjekty, vyznačuje převážně soukromoprávní povahou. Výjimkou však nejsou občasné průniky do práva veřejného. Veřejnoprávní charakter se bude projevovat typicky ve věcech veřejných rejstříků, podnikatelských povoleních, úpravách daní nebo účetnictví¹²⁷.

Podoba právní úpravy podnikání v Rakousku vychází historicky z německého obchodního práva, které se začalo postupně kodifikovat především v průběhu 19. století. Patrně nejdůležitějším německým předpisem, který se odrazil na dlouholetém formování právní regulace podnikání v Rakousku, byl německý obchodní zákoník (*Handelsgesetzbuch* - HGB), zavedený do rakouského práva roku 1938. Po dlouhých desetiletích došlo v roce 2007 k jeho značné novelizaci a přejmenování. Od roku 2007 se namísto *Handelsgesetzbuch* používá označení *Unternehmensgesetzbuch*¹²⁸, zkráceně „UGB¹²⁹“, který je svým označením spíše „podnikatelským zákoníkem“ než „zákoníkem obchodním“.

Pro UGB stěžejní termín „podnikatel“ (*Unternehmer*) byl rakouským zákonodárcem zvolen záměrně, jelikož UGB opouští složité rozlišování subjektů obchodního práva typického pro HGB a staví svou koncepci na široce vymezeném pojmu „podnikatel“¹³⁰. V této práci bude dále používán v českém prostředí zažitější pojem „obchodní zákoník“ nebo zkráceně „UGB“.

Základním právním odvětvím upravujícím i obchodně právní vztahy na území Rakouska je občanské právo. Rakouský *obecný zákoník občanský* (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* - ABGB) a jeho ustanovení se použijí jako obecná úprava subsidiárně ve vztahu k UGB, který je *lex specialis*.

¹²⁷ GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf

¹²⁸ FABER, Wolfgang a Brigutta LUGER. *National Reports on the Transfer of Movables in Europe*. 7. Munich: Sellier, 2008. ISBN 978-3-86653-073-7.

¹²⁹ Celý název právní předpisu zní „Spolkový zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele“

¹³⁰ GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf, s. 3

6.1. Vymezení pojmu „podnikatel“ a „podnikání“ podle UGB

Definici pojmu „*podnikatel*“ lze najít v §1 odst. 1 UGB¹³¹, kde se stanoví, že „*podnikatelem je ten, kdo provozuje podnik [podnikání]*“¹³². Pojmový obsah „*podniku*“ vymezuje §1 odst. 2 UGB. Podnikem se myslí jakýkoliv trvalý organizovaný subjekt vykonávající samostatně ekonomickou činnost, a to i tehdy, pokud cílem není dosažení zisku.

Dle UGB lze rozlišit následující typy podnikatelů¹³³:

- a) Podnikatelé podle fakticky vykonávané podnikatelské činnosti
- b) Podnikatelé podle právní formy
- c) Podnikatelé podle zápisu do veřejného rejstříku
- d) Podnikatelé podle vlastního vystupování

Ad. a) Podnikatelé podle fakticky vykonávané podnikatelské činnosti

Prvním typem podnikatele je podnikatel podle materiálního vymezení. Podnikatelem podle fakticky vykonávané podnikatelské činnosti se rozumí osoba, která naplní znaky provozování podniku uvedené v definici podle §1 odst. 2 UGB. Irrelevantní zde bude její právní forma nebo skutečnost, zda daná osoba je, či není zapsána v rakouském obchodním rejstříku. Z materiální definice jsou však vyjmuty osoby vykonávající některé ze svobodných povolání, zemědělci, lesníci a také neziskové organizace¹³⁴.

Znaky podnikání, které ze subjektu mohou vytvořit definičně podnikatele, jsou trvalost, organizovanost, samostatnost, ekonomická povaha podnikatelské činnosti a její úplatnost¹³⁵.

Trvalostí se myslí vůle daného subjektu vykonávat podnikatelskou činnost vícekrát a opakovaně. O podnikání by se nejednalo tehdy, pokud by měla být činnost vykonána pouze jednou nebo příležitostně. Příkladem nepodnikání může být jednou za rok zorganizovaný hudební festival nebo slavnost. Naopak naplánované

¹³¹ Spolkový zákon o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

¹³² Autor záměrně v závorce uvádí i pojem „podnikání“, které se z hlediska srozumitelnosti jeví jako vhodnější překlad něm. slova „Unternehmer“.

¹³³ Unternehmensrecht. *Verband Sozialistischer Student_innen in Österreich - Sektion Wien* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://jus.wien.vsstoe.at/wp-content/uploads/sites/4/2015/06/Unternehmensrecht-2.pdf>

¹³⁴ Tamtéž str 30

ekonomické aktivity, které jsou však časově omezené (např. restaurace otevřená pouze přes letní sezónu) se za podnikání považovat budou¹³⁶.

Organizovanost znamená případ, kdy ze strany podnikatele dochází k organizování ekonomické aktivity v podobě pořizování vybavení k podnikání, vytyčování ekonomických cílů nebo vytváření podnikatelského záměru. Z hlediska míry organizovanosti může být podle judikatury rakouského Nejvyššího soudu za podnikatele považována i fyzická osoba, která pronajme nemovitost třetím osobám nebo jinému podnikateli a uzavře při tom alespoň pět nájemních smluv¹³⁷.

Podnikatelská činnost musí být vykonávání **samostatně**. Znaky samostatnosti potom budou nezávislost, absence instrukcí od jiné osoby a výkon činnosti na vlastní riziko. Podmínka samostatnosti navíc může být splněna i v případě, že je činnost vykonávána nezákonně nebo bez patřičného oprávnění¹³⁸.

Ekonomická povaha podnikatelské činnosti jako znak podnikání je chápána tak, že je spojena s nabídkou produktů nebo služeb, které jsou běžně nabízeny na trhu. Velikost trhu je přitom nepodstatná¹³⁹.

Posledním znakem podnikání je výkon činnosti za **úplatnost**. Při úplatnosti dochází mezi stranami ke vzájemnému protiplnění. UGB u tohoto znaku výslovně uvádí, že případný účel k dosažení zisku není důležitý. Proto se za podnikatele bude považovat i osoba, která nabízí úplatně služby pouze pro pokrytí vlastních nákladů¹⁴⁰.

Ad. b) Podnikatelé podle právní formy

UGB v §2 označuje za podnikatele vyjmenované právnické osoby podle jejich konkrétní právní formy. Podnikatelem se daný subjekt stává při svém vzniku zápisem do příslušného veřejného rejstříku. Předběžné společnosti se podle rakouského práva za podnikatele nepovažují. Právní formy, které ve smyslu §2 UGB naplňují definici podnikatele, jsou akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, průmyslová a obchodní družstva, vzájemné pojišťovny, spořitelny,

¹³⁶ GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10].

Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf, s. 30

¹³⁷ Tamtéž str 31

¹³⁸ Tamtéž str 31

¹³⁹ Tamtéž str. 32

¹⁴⁰ Tamtéž str. 32

evropské hospodářské zájmové sdružení, evropské společnosti, evropská družstva¹⁴¹.

Ad. c) Podnikatelé podle zápisu do veřejného rejstříku

UGB v §3 označuje za podnikatele také osoby, které jsou do rakouského obchodního rejstříku zapsány neoprávněně, a i přesto nadále jednájí pod svou obchodní firmou, kterou je název, pod kterým jsou zapsáni v obchodním rejstříku. Takový typ podnikatelů se označuje také jako tzv. *fiktivní podnikatelé* (*Scheinunternehmer*). I fiktivním podnikatelům však vznikají povinnosti, náležející „skutečným“ podnikatelům, např. povinnosti na úseku sociálního zabezpečení nebo v oblasti daní. Seznam fiktivních podnikatelů zveřejňuje na svých webových stránkách Spolkové ministerstvo financí.

Aby se na danou osobu hledělo jako na fiktivního podnikatele, je potřeba současně splnit dvě podmínky:

První podmínkou je neoprávněný zápis v obchodním rejstříku. Představuje případy, kdy je osoba nadále zapsaná v obchodním rejstříku, i přes skutečnost, že již formálně nevykonává podnikatelskou činnost a nedošlo ještě k jejímu výmazu z obchodního rejstříku.

Druhou podmínkou je vstupování neoprávněně zapsané osoby do právních vztahů pod svojí stávající obchodní firmou. Příkladem může být podnikatel, který ukončil svou podnikatelskou činnost, dále však vůči třetím osobám užívá dokumenty s firemním razítkem a podpisem¹⁴².

Při nahlížení na osobu jako na podnikatele podle §3 UGB není důležité, zda třetí osoby nebo obchodní partneři věděli, nebo vědět museli, že je podnikatel v obchodním rejstříku zapsán neoprávněně. Právní jednání bude platné a ponese s sebou související právní následky. Při splnění obou výše uvedených podmínek se na danou osobu bude hledět jako na podnikatele a UGB se aplikuje v plném rozsahu¹⁴³.

¹⁴¹ §2 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

¹⁴² Der Unternehmer kraft Eintragung. *MINILEX* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.minilex.at/a/der-unternehmer-kraft-eintragung>

¹⁴³ Der Unternehmer kraft Eintragung. *MINILEX* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.minilex.at/a/der-unternehmer-kraft-eintragung>

Ad. d) Podnikatelé podle vlastního vystupování

Definice skupiny osob, které jsou považováni za podnikatele podle způsobu svého vnějšího vystupování, se vyvíjela na základně právní nauky a judikatury. Jedná se o osobu, která ač není formálně podnikatelem, a tedy není ani zapsána v obchodním rejstříku, vykazuje znaky podnikatelských subjektů. Takový subjekt se pojmově nevejde do výše zmíněných typů podnikatelů, a vytváří proto pomyslnou zbytkovou kategorii podnikatelů. Podnikatel podle vlastního vystupování naplňuje znaky podnikání z objektivního hlediska, kdy vystupuje vůči třetím stranám jako by podnikatelem byl. A právě tak je na něj i nahlíženo. Pokud je třetí strana v dobré víře, že se jedná vůči podnikateli, bude takový právní vztah zákonem chráněn¹⁴⁴.

Jako příklad podnikatele dle vlastního vystupování lze uvést sportovní klub pořádající jednou za týden zápasy proti jiným klubům, přičemž během těchto sportovních událostí jsou členy pořádajícího klubu prodávány horké nápoje, občerstvení, nebo oblečení s logem klubu¹⁴⁵.

6.1.1. Vymezení působnosti UGB ve vztahu k podnikatelským subjektům

V souvislosti s vymezením termínu podnikatel a jeho čtyř typů, které jsou uvedeny v §1-3 UGB, popř. definovány judikaturou, je použitelnost obecné části UGB přípustná v zásadě pouze na tyto subjekty.

§4 odst. 2 UGB vylučuje použití obecné části UGB na subjekty spadající pod svobodná povolání. Toto pravidlo je však možné vyloučit a ustanovení obecné části UGB na subjekty ze svobodných povolání použít v případě, že dojde k jejich dobrovolnému zápisu do obchodního rejstříku. Stejný postup je umožněn i u povolání spadajících do oblasti lesnictví a zemědělství¹⁴⁶.

¹⁴⁴ GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf, s. 37

¹⁴⁵ tamtéž

¹⁴⁶ §4 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

6.2. Rakouský obchodní rejstřík

Uveřejňování informací o podnikatelských a dalších zákonem stanovených subjektech, je upraveno **zákonem o rejstříku firem** (*Firmenbuchgesetz*, zkráceně FBG)¹⁴⁷. Veřejným rejstříkem určeným pro tyto účely je *obchodní rejstřík* (*Firmenbuch*), který je ústředním, veřejným elektronickým registrem, sloužícím k zápisu a uveřejňování skutečností stanovených FBG nebo zvláštními právními předpisy, které se váží k vybraným právním subjektům¹⁴⁸.

Veřejným je rejstřík v tom smyslu, že umožňuje volně vyhledat zapsané subjekty ve formě názvu a identifikačního čísla, pod kterým došlo k jejich zápisu. Pokud se jedná o přístup do sbírky listin a získání bližších informací, např. o účetních závěrkách nebo jiných firemních dokumentech, musí žadatel počítat s náklady na poplatky¹⁴⁹. Nahlížení do sbírky listin je v Rakousku na rozdíl od České republiky zpoplatněno.

Obchodní rejstřík se podle §1 odst. 1 FBG člení na hlavní rejstřík (*Hauptbuch*) a sbírku listin (*Urkundensammlung*).

§ 2 FBG vymezuje množinu právních forem zapisovaných do hlavního rejstříku. Jsou jimi:

- 1) osoby samostatně výdělečně činné (*Einzelunternehmer*)
- 2) veřejné obchodní společnosti (*Offene Gesellschaften*, OG)
- 3) komanditní společnosti (*Kommanditgesellschaften*, KG)
- 4) akciové společnosti (*Aktiengesellschaften*, AG)
- 5) společnosti s ručením omezeným (*Gesellschaften mit beschränkter Haftung*, GmbH)
- 6) průmyslová a obchodní družstva (*Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaften*)
- 7) vzájemné pojišťovny (*Versicherungsvereine auf Gegenseitigkeit*)
- 8) spořitelny (*Sparkassen*)
- 9) soukromé nadace (*Privatstiftungen*)

¹⁴⁷ spolkový zákon o obchodním rejstříku

¹⁴⁸ §1 odst. 2 spolkového zákona o obchodním rejstříku

¹⁴⁹ HF Data - Ihr Zugang zu den Datenbanken der Republik Österreich. *REPUBLIK ÖSTERREICH FIRMENBUCH* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://firmenbuch.at>

- 10) evropská hospodářská zájmová sdružení (*Europäische wirtschaftliche Interessensvereinigungen*)
- 11) evropské společnosti (*Europäische Gesellschaften, SE*)
- 12) evropská družstva (*Europäische Genossenschaften, SCE*)
- 13) jiné právnické osoby, jejichž zápis je stanoven jiným právním předpisem.
Příkladem takovéto právnické osoby je cizozemská pobočka, zřízená na území Rakouska, k jejíž zápisu dojde dle §12 odst. 1 UGB.

Ve vztahu k rakouskému obchodnímu zákoníku (*UGB*) je na místě podotknout, že ne všechny subjekty, zapisované obligatorně do obchodního rejstříku podle § 2 FBG, jsou podnikateli ve smyslu §1 nebo 2 UGB. Příkladem mohou být soukromé nadace, které UGB neupravuje. Opačně platí, že ne všichni podnikatelé podle definic v UGB jsou do obchodního rejstříku povinně zapisováni, což bude mj. případ svobodných povolání. Ty však podle §4 odst. 2 UGB mohou využít práva na fakultativní zápis do obchodního rejstříku.

FBG rozlišuje dva typy zápisů. Prvním je *obecný zápis*¹⁵⁰, který stanoví okruh společných informací zapisovaných u všech právních subjektů. Mezi základní zapisované údaje uvedené u každého subjektu patří číslo zápisu, obchodní firma, právní forma, sídlo a další. Druhý typ představuje tzv. *zvláštní zápis*¹⁵¹. Ten naopak vymezuje specifický okruh zapisovaných informací, jež se budou lišit podle konkrétního subjektu.

6.3. Pojem „firma“

Aby mohlo dojít k zápisu subjektu do obchodního rejstříku, je v zakladatelském právní jednání nutné určit obchodní firmu, která bude splňovat zákonem stanovené náležitosti.

Definici pojmu „*firma*“ (*Firma*) lze nalézt v §17 odst. 1 UGB. Podle tohoto ustanovení se firmou rozumí „*název, pod kterým je podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku, pod kterým vykonává svou podnikatelskou činnost, resp. název, kterým se podepisuje*“.

¹⁵⁰ §3 spolkového zákona o obchodním rejstříku

¹⁵¹ §4 spolkového zákona o obchodním rejstříku

Obchodní firma musí mít zákonem stanovené vlastnosti. Ty jsou uvedeny v §18 UGB. V první řadě musí být obchodní firma schopna **označit**, resp. individualizovat podnikatele. To se děje prostřednictvím doslovného znění názvu nebo jména podnikatele. Piktogramy nebo obrazové symboly samy o sobě nejsou schopny naplnit označovací funkci obchodní firmy. Naopak obchodní firma v podobě kombinace čísel může podnikatele v zásadě individualizovat dostatečně k tomu, aby došlo ze strany příslušného orgánu k zápisu firmy do obchodního rejstříku¹⁵².

Další náležitostí obchodní firmy je její schopnost **odlišit** jednoho podnikatele od druhého, a to v abstraktním slova smyslu, podle doslovného znění obchodní firmy. K odlišení podnikatele od jiných subjektů nedojde např. tam, kde bylo použito samostatně některé z nejfrekventovanějších rakouských příjmení (Meier, Müller). Stejně tak nebude požadavek odlišnosti naplněn ani v případě použití obecných označení profesí bez dalšího dodatku. Příkladem mohou být označení typu „transport“, „výstavba“, „management“, „technik“ a jiné.

S kritériem odlišnosti firmy na abstraktní rovině souvisí i požadavek **nezaměnitelnosti** názvu podnikatele s jinými již existujícími podnikateli, kteří jsou zapsáni v obchodním rejstříku ve stejné geografické oblasti, popř. působí v totožném ekonomickém odvětví. Takovým požadavkem na znění obchodní firmy dochází k ochraně třetí strany před omylem v totožnosti podnikatele¹⁵³. Příkladem bude situace, kdy v jednom městě působí podnikatel, přičemž část jeho firmy obsahuje příjmení „Müller“. Pro zápis nového subjektu s obdobnou navrhovanou obchodní firmou bude vyžadováno, aby byla firma rozšířena o další dodatek. V daném případě potom bude možné zapsat nového podnikatele, pokud bude v části obchodní firmy uvedeno „Müller Versicherungen“¹⁵⁴.

Vlastnost, kterou UGB v §18 odst. 2 výslovně zakazuje, je **klamavost** obchodní firmy. Toto ustanovení nepřipouští, aby obchodní firma obsahovala informace, které by mohly u třetích stran vést k omylu týkajícího se předmětu činnosti podnikatele nebo byly jinak nepravdivé. Klamavý může být jak firemní kmen individualizující název podnikatele, tak i dodatek, který typicky označuje právní

¹⁵² GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf, s. 11

¹⁵³ tamtéž

¹⁵⁴ MARIUS, Ebert. Firmenklarheit u Firmenausschließlichkeit. *Spasslerdenk* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=oJQUyYyJCKM>

formu podnikajícího subjektu. To, jestli je název společnosti klamavý, nemusí být vždy zcela zřejmé. Z toho důvodu rakouské rejstříkové soudy zkoumají blíže kritérium klamavosti pouze, pokud je název klamavý na první pohled.

6.3.1. Převod (přechod) obchodní firmy

Spolu s převodem podnikání, ať už typicky z titulu právního jednání (prodej, darování...) nebo s přechodem na základě právních událostí (smrt, narození...), přechází na nabyvatele i obchodní firma¹⁵⁵. Skutečnost, že došlo k nástupnictví v podnikání, musí být vyznačeno v dodatku obchodní firmy.

Pokud je převedena (nebo přechází) obchodní firma obsahující jméno původního podnikatele na jiný subjekt, musí tento podnikatel nebo jeho dědicové výslovně souhlasit. Stejně pravidlo se uplatní také při přechodu práva pachtu.

U převodu (i přechodu) obchodní firmy, se uplatní i zákaz dalšího používání obchodní firmy, která by mohla u třetích osob vyvolávat mylnou představu oblasti působnosti, druhu podnikání, nebo jiných právně relevantních vlastností původního podnikatele. Není tak přípustné déle používat obchodní firmu např. Dr. Meier, pokud nabyvatel sám nebude nositelem uvedeného akademického titulu¹⁵⁶.

6.3.2. Další omezení při užívání obchodní firmy

Nepřípustné bude užití i cizího jména v obchodní firmě fyzické podnikající osoby nebo osobních společnostech. Není proto možné např. pojmenovat veřejnou obchodní společnost Wolfgang Müller OG, jestliže se žádný ze společníků takto nejmenuje. Výjimku by však představovala situace, kdy by došlo k převodu obchodní firmy spolu s převodem celé společnosti¹⁵⁷.

¹⁵⁵ U kapitoly „Převod obchodní“ firmy je dále použito pojmu „přechod“

¹⁵⁶ GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf, s. 14

¹⁵⁷ DAS FIR MENRECHT NACH DEM UNTERNEHMENSGESETZBUCH. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/firmenrecht_broschuere.pdf

Zakázaný je i tzv. „holý převod“ obchodní firmy. Tímto termínem se v §23 UGB označuje pouhý převod obchodní firmy, bez současného faktického převodu společnosti jako celku spolu se vším, co tvoří jádro její podnikatelské činnosti¹⁵⁸.

6.4. Rakouské živnostenské právo

Hlavním předpisem upravujícím rakouské živnostenské právo, je **živnostenský řád z roku 1994** (*Gewerbeordnung 1994 - GewO*). Tento spolkový zákon se vztahuje na vykonávání všech výdělečných činností, pokud nejsou z předmětu úpravy výslovně vyloučeny. Aby byla činnost chápána jako živnost podle živnostenského řádu, musí naplňovat kumulativně několik znaků. O živnost se tedy bude jednat v případě, kdy je činnost vykonávána samostatně, soustavně a za účelem dosažení zisku nebo jiné ekonomické výhody. Samostatností se podle GewO rozumí situace, kdy je daná činnost vykonávána na vlastní účet a odpovědnost, podobně, jak je tomu u znaků živností v ČR¹⁵⁹.

Široký výčet profesí a činností, na které se nevztahují ustanovení GewO, jsou uvedeny v §2. Na místo GewO na ně budou aplikovány zvláštní spolkové předpisy nebo legislativa jednotlivých spolkových zemí. Rakouský živnostenský řád se v praxi nebude aplikovat např. na

- pronájmy soukromých prostor vč. vybavení, s maximálním počtem do deseti lůžek, kdy jsou pronajímateli běžní členové domácnosti a není poskytována žádná další služba v rámci ubytování¹⁶⁰
- práce pomocnic/pomocníků v domácnosti
- zdravotnické profese bez ohledu na to, zda se jedná o konvenční či alternativní medicínu (např. lékaři, veterinární lékaři, porodní asistentky). Do působnosti GewO však spadá práce osobních pečovatелů, resp. osobních asistentů, které rakouský živnostenský řád řadí mezi volné živnosti¹⁶¹

¹⁵⁸ §23 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

¹⁵⁹ §1 odst. 3 živnostenského řádu

¹⁶⁰ PRIVATZIMMERVERMIETUNG. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/branchen/noe/tourismus-freizeitwirtschaft/gastronomie/Privatzimmervermietung.pdf>

¹⁶¹ Tätigkeiten, die nicht unter die Gewerbeordnung fallen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/Taetigkeiten,-die-nicht-unter-die-Gewerbeordnung-fallen.html>

- činnosti spojené s péčí o děti (provozování mateřských škol, škol, dětských skupin, práce chův a babysitterů)
- činnost výkonných umělců (malíři, hudebníci, herci, tanečníci aj.)
- zemědělci, chovatelé, nebo lesníci¹⁶²

Zdánlivě neproblematické povolání představují překladatelé. Ti obecně spadají pod osoby provozující volnou živnost. Pokud se však jedná o případ překladů literárních děl, nebude se na tuto činnost GewO vztahovat.

Konečně, jedny ze specifických výdělečných činností vyjmutých z působnosti GewO, jsou profese spojené s právním poradenstvím nebo zastupováním jiných osob vůči orgánům veřejné moci. Mezi dotčená povolání patří tradičně advokáti, daňoví poradci nebo notáři. Podle rakouského práva se však může jednat i o další subjekty nadané právem poskytovat poradenské služby nebo přímo zastupovat jiné osoby. Jsou jimi např. zástupci ve věcech patentových, správci nemovitého majetku, burzovní makléři, ale i účetní nebo cestovní kanceláře, pokud se jedná o poskytování rad ohledně vízových záležitostí¹⁶³.

6.4.1. Obecné podmínky pro výkon rakouských živností

Pro získání kteréhokoliv druhu živnostenského oprávnění v Rakousku musí žadatel splňovat několik základních podmínek. U fyzických osob uvádí §8 odst. 1 GewO jako první z nich plnou svéprávnost. GewO používá termín „*Eigenberechtigung*“, který je často užívaný jako synonymum k pojmu „*Volljährigkeit*“ – plnoletost¹⁶⁴. Plnoletou se fyzická osoba v souladu s §21 ABGB stává dovršením 18 let věku.

Další základní předpoklady pro výkon živnosti jsou svázány se státní příslušností žadatele. Pokud se jedná o občany Rakouska, některé z členských států EU nebo občanů z jiných zemí Evropského hospodářského prostoru, GewO nepodmiňuje splnění této podmínky ničím dalším. V případě cizinců pocházejících z třetích zemí

¹⁶² Tätigkeiten, die nicht unter die Gewerbeordnung fallen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/Taetigkeiten,-die-nicht-unter-die-Gewerbeordnung-fallen.html>

¹⁶² tamtéž

¹⁶³ tamtéž

¹⁶⁴ DEIXLER-HÜBNER, Astrid. Das neue Erwachsenenschutzrecht. *Oberösterreichische Rechtsanwaltskammer FAQ Kundmachungen Downloads Login Volltextsuche* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oerak.at/fileadmin/user_upload/Präsentation_ErwSch_RAK_24.10.18_final.pdf

musí daná osoba disponovat některým z typů dokumentu, který ji opravňuje k pobytu na území Rakouska¹⁶⁵.

Poslední obecnou podmínkou k provozování živnosti je absence některého z důvodů pro úřední odebrání živnostenského oprávnění. Podle §87 GewO se bude jednat např. o případy pravomocného odsouzení (i podmíněného) za trestný čin podvodu, poškození věřitele, neodvedení pojistného na sociálním zabezpečení. Nezáleží přitom, zda došlo k odsouzení osoby v Rakousku nebo v zahraničí¹⁶⁶.

Co se týče obecných požadavků na právnické osoby, musejí mít především ustanovenou vedoucí osobu nebo orgán s oprávněním jednat za právnickou osobu¹⁶⁷. Požadavky na vedoucí subjekty se budou lišit v závislosti na právní formě právnické osoby. Rakouské živnostenské právo opravňuje k získání živností jak kapitálové a osobní společnosti, družstva, spolky, ale i politické strany, obce, církve, komory nebo jiné veřejnoprávní korporace¹⁶⁸.

Pro získání oprávnění k výkonu živností u právnických osob je dále nutný jejich zápis do příslušného veřejného rejstříku (obch. rejstřík, rejstřík spolků atp.). Osoby s významným vlivem na právnické osobě, jako jsou jednatelé, komplementáři, většinou akcionáři, společníci se zvláštními právy a další, musí navíc splňovat i podmínky výkonu živnosti, které se vztahují na fyzické osoby¹⁶⁹.

¹⁶⁵ Gewerbe in Österreich. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

<https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gewerbe/40985.html>

¹⁶⁶ §87 živnostenského řádu

¹⁶⁷ §9 živnostenského řádu

¹⁶⁸ Wer kann ein Gewerbe anmelden? - FAQs. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Wer_kann_ein_Gewerbe_anmelden_-_FAQs.html#heading_3__Kann_eine_eingetragene_Personengesellschaft_ein_Gewerbe_anmelden_

¹⁶⁹ Voraussetzungen für die Erlangung einer Gewerbeberechtigung. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Wer_kann_ein_Gewerbe_anmelden_-_FAQs.html#heading_3__Kann_eine_eingetragene_Personengesellschaft_ein_Gewerbe_anmelden_

6.4.2. Druhy rakouských živností

Současný systém dělení živností v Rakousku má podobu dvou základních rovin. První rovinou jsou živnosti ohlašovací a koncesované. Druhý typ představují živnosti volné a regulované. Regulované živnosti se dále člení na živnosti řemeslné a živnosti vázané řemeslné.

6.4.2.1. Ohlašovací a koncesované živnosti

Rakouský právní řád vychází při klasifikaci druhů živností z obecného ohlašovacího principu. Prvním krokem k zahájení živnostenské činnosti je podání přihlášky o její zápis u příslušného úřadu. Zde se bude zpravidla jednat o **ohlašovací živnosti** (*Anmeldungsgewerbe*). U zvláštních typů živností je ke vzniku živnosti navíc vyžadováno kladné rozhodnutí orgánu veřejné moci. V těchto případech půjde o živnosti, u kterých musí žadatel prokázat i určitou míru osobní záruky a spolehlivosti (*Zuverlässigkeitsgewerbe*). Příkladem může být profese pyrotechnika, prodejce zbraní nebo střeliva¹⁷⁰. Tzv. *Zuverlässigkeitsgewerbe* odpovídají svým obsahem nejbližší **koncesovaným živnostem** podle českého právního řádu. Nejsou však s českými koncesovanými živnostmi zcela totožné¹⁷¹.

6.4.2.2. Volné a regulované živnosti

Další kategorií rakouských živností jsou **živnosti volné** (*Freie Gewerbe*) a **živnosti regulované** (*Reglementierte Gewerbe*). Volné živnosti jsou dle §5 odst. 2 GewO vymezeny negativně. Volnými živnostmi jsou ty živnosti, které nejsou zařazeny mezi živnosti regulované¹⁷². Z hlediska legislativních požadavků pro získání živnostenského oprávnění jsou volné živnosti nejjednodušším typem. K jejich získání stačí splnit základní podmínky pro výkon živnosti a provést její ohlášení. Nevyžaduje doložení odborné způsobilosti ani předchozí praxe. Konkrétních činností spadajících pod volné živnosti rozlišuje rakouský právní řád více jak 400. K nalezení jsou v *Jednotném spolkovém seznamu volných živností*, který na svých webových stránkách spravuje Spolkové ministerstvo pro digitalizaci. Příkladem

¹⁷⁰ §5 odst. 1 živnostenského řádu

¹⁷¹ Zákon č. 455/1991 o živnostenském podnikání

¹⁷² tamtéž

volné živnosti v Rakousku mohou být činnosti mající v základu uměleckou povahu, jako je hudební nebo filmová produkce, fotografická činnost, knižní vydavatelství, grafik, webový designer, nebo provozování reklamních agentur, ale i zcela odlišné aktivity v podobě pronajímání movitých věcí, nebo mediální zastoupení, provozování čerpacích stanic, skládek nebo čističek odpadních vod¹⁷³.

K výkonu **regulované živnosti** je stejně jako u volných živností nutné splnění obecných podmínek k získání živnosti a její ohlášení. Regulované živnosti však navíc vyžadují doložení předepsané odborné způsobilosti. Jejich členění je i složitější v porovnání s volnými živnostmi. Regulované živnosti se člení na dvě zvláštní skupiny, kterými jsou **řemeslné živnosti** (*Handwerk*) a **vázané řemeslné živnosti** (*verbundenes Handwerk*). Označením „vázaná“ se podle §6 GewO rozumí živnost, která je složena z dvou nebo více činností, přičemž k provozování kterékoliv z nich stačí doložit odbornou způsobilost alespoň u jedné. Typickou regulovanou živností je elektrotechnik, pedikér, nebo masér, řemeslnou živností pekař nebo pokrývač. Příkladem vázané řemeslné živnosti je květinář-zahradník nebo topenář-opravář vzduchotechniky. Úplný seznam regulovaných živností je uveden v §94 GewO.

V kontextu vymezení druhů živností je vhodné zmínit i to, že klasifikace živností v Rakousku byla zjednodušena novelou živnostenského řádu v roce 2017. S účinností od 17. 10. 2017 se lze v Rakousku setkat, jak bylo výše uvedeno, se dvěma ohlašovacími druhy živnosti v podobě živností volných a živností regulovaných. Před přijetím zmíněné novely znal GewO ještě třetí druh živnosti, kterou byly tzv. „dílčí živnosti“ (*Teilgewerbe*). Dílčích živností bylo původně 21. V rámci novely jich bylo 19 přesunuto do volných živností, zbývající dvě se podřadily pod živnosti regulované. Dílčí živnosti se vyznačovaly částečnou regulovaností. K jejich výkonu byla vyžadována určitá odborná způsobilost, která však měla zjednodušenou formu. Dostačující bylo např. absolvování závěrečné zkoušky v oboru, nebo splnění patřičné doby praxe. Příkladem dílčích živností byly opravy jízdních kol, zasklívání autoskel, nebo provozování nehtového studia¹⁷⁴.

¹⁷³ Bundeseinheitliche Liste der freien Gewerbe. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Bundeseinheitliche-Liste-der-freien-Gewerbe.html>

¹⁷⁴ Gewerbeordnung. *UNIVERSITÄT GRAZ UNIVERSITY OF GRAZ* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gründungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_7_gewerbeordnung.pdf

6.4.3. Procesní stránka vzniku živnostenského oprávnění

Jak bylo uvedeno výše, vznik živností v Rakousku se vyznačuje ohlašovacím principem. Ohlášení může mít formu písemnou i ústní. U písemné formy je přípustné podání prostřednictvím papírového formuláře, volnou písemnou formou, nebo elektronickými prostředky. Ohlášení se podává u místně příslušných živnostenských úřadů. V praxi se bude jednat o okrskové úřady, ve statutárních městech o magistráty a ve Vídni o magistráty pro danou městskou část¹⁷⁵.

Živnostenské oprávnění je účinné okamžikem splnění všech zákonných podmínek a doložení potřebných dokumentů. Od tohoto dne smí ohlašovatel živnost vykonávat. V tříměsíční lhůtě ode dne vzniku živnosti následně dojde k zápisu živnostníka do živnostenského rejstříku. Správní poplatek se hradí pro proces založení živnosti. V době psaní této práce je jeho výše 47,30 Eur za písemné podání ohlášení živnosti a 28,40 Eur za elektronické v případě, že se jedná o právnické osoby¹⁷⁶. Podnikající fyzické osoby jsou od správního poplatku osvobozeny¹⁷⁷.

Se začátkem výkonu živnostenské činnosti vzniká podnikateli povinnost členství v Hospodářské komoře Rakouska, případně povinnost přihlášení do rakouského systému sociálního zabezpečení¹⁷⁸.

6.4.4. Zánik a pozastavení živnostenského oprávnění

Zánik a pozastavení živnostenského oprávnění jsou upraveny v §85 a násl. GewO. Může se jednat zejména o případy smrti fyzické osoby bez právního nástupce, upadnutí do insolvence, zánikem právnické osoby, odebrání živnostenského

¹⁷⁵ Gewerbeanmeldung freie Gewerbe (Einzelunternehmen). *UNTERNEHMENSSPORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gründungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_7_gewerbeordnung.pdf

¹⁷⁶ Gewerbeanmeldung freie Gewerbe (Gesellschaften). *UNTERNEHMENSSPORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gründungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_7_gewerbeordnung.pdf

¹⁷⁷ tamtéž

¹⁷⁸ Voraussetzungen Für die juristische Person (Kapitalgesellschaft, Verein etc.) oder die eingetragene Personengesellschaft.: *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/232/Seite.2320413.html#Voraussetzungen>

oprávnění z úřední moci, rozhodnutím soudu, výkonem nepovolené činnosti, nebo prohlášením živnostenského oprávnění za nicotné.

Vedle zániku GewO obsahuje i právo na pozastavení živnosti, popř. její znovuoobnovení. Jedná se o skutečnosti, které živnostník musí oznámit příslušné spolkové hospodářské komoře v třítydenní lhůtě podle § 93 odst. 1 GewO.

6.4.5. Novela rakouského živnostenského řádu (2017)

V souvislosti s výše představeným hlavním rakouským právním předpisem v živnostenské oblasti - rakouským živnostenským řádem, je důležité zmínit i jeho rozsáhlou novelizaci z roku 2017. Živnostenský řád byl roku 2017 pozměněn třemi samostatnými novelami¹⁷⁹. Trojice pozměňujících předpisů měla za cíl snížení byrokratické zátěže na podnikatele, liberalizaci a modernizaci živnostenského systému, sjednocení a zjednodušení podmínek pro výkon podnikatelských aktivit v Rakousku. Přijetím novel současně došlo i k urychlení procesu schvalování živnostenských oprávnění a redukci souvisejících správních poplatků¹⁸⁰.

Mezi hlavní novinky, které novelizace živnostenského řádu přinesla, patří:

- Rozšíření tzv. „*doplňkových práv*“ živnostníka (*Nebenrechte*). Doplnková práva umožňují živnostníkovi výkon některých zákonem vymezených podnikatelských činností jdoucích nad rámec jeho živnostenského oprávnění. Takové činnosti však musí mít doplňkový charakter a nesmí překročit zákonem stanovenou míru v poměru k hlavní podnikatelské činnosti (15-30 % ročně podle druhu živnosti).
- Změna v klasifikaci živností. Jak již bylo zmíněno výše, došlo ke zrušení kategorie částečných živností (*Teilgewerbe*) a přesunu činností, které do této kategorie spadaly mezi živnosti volné a regulované.

¹⁷⁹ Gewerbeordnungsnovelle 2017. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/gewerbeordnungsnovelle-2017.html>

¹⁸⁰ Gewerbeordnung – beschlossene Änderungen. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gesetzliche_neuerungen/bundesgesetzblatt/archiv/235808.html

- Zavedení tzv. *živnostenské licence* (*Gewerbelizenz*), která je s platností od 1. 5. 2018 vydávána živnostníkům vedle živnostenského oprávnění. Licence se vydává při ohlášení první živnosti a je dokladem existence všech ohlášených živnostenských oprávnění včetně doplňkových práv.
- Zavedení principu „*Poradit namísto potrestat*“ (*Beraten statt strafen*). Princip byl zaveden na základě dlouhodobých požadavků rakouské hospodářské komory. V praxi se bude jednat o takový postup správních orgánů, kdy u nezávažných správních deliktů bude správní úřad nejdříve upozorňovat podnikatele na porušení právních předpisů a dopomáhat k nápravě a až následně přistupovat ke správnímu trestání¹⁸¹.
- Vytvoření společného právního rámce pro sjednocení kritérií a požadavků na složení profesních zkoušek u vedoucích pracovníků¹⁸².

7. Právní formy podnikání v Rakousku

Rakouská právní úprava, podobně jako ostatní kontinentální právní řády, nabízí širokou paletu právních forem podnikání. Ta umožňuje podnikatelům vybrat si vhodnou kombinaci co do počtu zakladatelů, míry ručení, požadavků na základní kapitál a dalších charakteristik.

Tato práce je primárně věnována nejrozšířenějším právním formám, které mohou podnikatelé na území Rakouska využít. U podnikání fyzických osob se bude jednat o formu podnikání osob samostatně výdělečně činných. Z kapitálových společností bude podrobněji rozebrána společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Z osobních společností budou zmíněny především komanditní společnost a veřejná obchodní společnost. Závěr kapitoly je věnován několika dalším vybraným právním formám, které se sice vyskytují méně často, pro podnikatele však mohou představovat zajímavou alternativu k častěji využívaným právním formám podnikání.

¹⁸¹ Beraten statt strafen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://news.wko.at/news/oesterreich/Beraten-statt-strafen.html>

¹⁸² WKV TOURISMUS & FREIZEIT. *WKV TOURISMUS & FREIZEIT* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <http://wkv-tourismus.at/das-bringt-die-neue-gewerbeordnung>

7.1. Osoba samostatně výdělečně činná - *Einzelunternehmer*

Nejčastější právní formou podnikání je osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). Definice OSVČ jako jedné z forem podnikání vychází z §1 odst. 1 UGB, který označuje podnikatele, za „osobu, jež provozuje podnik“, a na jejíž činnost se váží všechny zákonem stanovenými atributy, jako je dlouhodobost, organizovanost, samostatnost a hospodářská povaha dané aktivity¹⁸³.

OSVČ podle rakouské podoby může být fyzická osoba, která je vlastníkem podniku, nebo pachtýřem. Takovýto podnikatel jedná samostatně a sám je zodpovědný i za obstarání vlastního kapitálu. Jedná také na vlastní účet, což v praktickém smyslu znamená, že je za svůj výkon odměňován přímo tento podnikatel¹⁸⁴. Riziko nese podnikatel za případné ztráty v plném rozsahu a odpovídá celým svým majetkem¹⁸⁵.

Samostatně výdělečně činné osoby mohou k výkonu pracovní činnosti zaměstnat v pracovně právním vztahu jiné osoby, popř. smluvně zajistí provedení práce prostřednictvím dalšího podnikatele¹⁸⁶.

Od 31. 7. 2017 došlo umožnění rychlého a snadného začátku podnikání pro osoby samostatně výdělečně činné, které si mohou všechny záležitosti související se vznikem podnikání vyřídit online, prostřednictvím státního centrálního webového portálu pro podnikatele (*Unternehmensserviceportal*). Na stejném místě je možné splnit i další povinnosti nově vzniklých podnikajících fyzických osob, jako je ohlášení živnosti, registrace k příslušnému finančnímu úřadu, nebo přihlášení k sociálnímu pojištění¹⁸⁷.

¹⁸³ § 1 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

¹⁸⁴ Einzelunternehmen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Voraussetzungen_fuer_die_Erlangung_einer_Gewerbeberechtigu.html

¹⁸⁵ Gründungsfahrplan Einzelunternehmen. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gruendungsfahrplan_einzelunternehmen/Seite.470101.html

¹⁸⁶ Einzelunternehmen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Voraussetzungen_fuer_die_Erlangung_einer_Gewerbeberechtigu.html

¹⁸⁷ Gründungsfahrplan Einzelunternehmen. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gruendungsfahrplan_einzelunternehmen/Seite.470101.html

Podnikající fyzické osobě náleží v obecné rovině právo, nikoliv povinnost zapsat se do obchodního rejstříku, a to ve smyslu §8 odst. 1 UGB. Pokud však u podnikatele dojde k naplnění podmínek pro vedení podvojného účetnictví dle §189 UGB, stane se pro podnikatele zápis do obchodního rejstříku obligatorním. K zápisu dojde povinně v případě, že bylo dosaženo obrátu 700.000 Eur za dvě po sobě následující zdaňovací období nebo 1 milionu Eur v průběhu jednoho zdaňovacího období¹⁸⁸.

7.1.1. Povinnosti OSVČ na úseku sociálního zabezpečení

Sociální pojištění je podnikatel jako fyzická osoba povinen v roce 2019 platit za předpokladu, že jeho hrubý roční příjem dosáhl částky vyšší než 5.361.72 Eur (cca 140 tis. Kč)¹⁸⁹.

Rakouské sociální pojištění zahrnuje následující čtyři druhy pojištění:

- zdravotní pojištění
- penzijní pojištění
- úrazové pojištění
- pojištění odpovědnosti zaměstnavatele

První dva druhy pojištění – zdravotní a penzijní, jsou upraveny *zákonem o sociálním pojištění (Sozialversicherungsgesetz, GSVG)*, úrazové pojištění v *obecném zákonu o sociálním pojištění (Allgemeinen Sozialversicherungsgesetz, ASVG)*. Problematika pojištění odpovědnosti zaměstnavatele je uvedena v *zákoně o prevenci zaměstnaných osob (Mitarbeitervorsorgegesetz, BMSVG)*¹⁹⁰.

Výše příspěvku na zdravotní a penzijní pojištění se vypočte z vyměřovacího základu, definovaného v §14e GSVG. Vyměřovací základ se odvíjí od příjmu poplatníka za předchozí kalendářní rok. Příspěvek na zdravotní pojištění činí dle §14f GSVG 7,65 % z vyměřovacího základu. Výše sociálního pojištění je podle

¹⁸⁸ tamtéž

¹⁸⁹ ¹⁸⁹ Gründungsfahrplan Einzelunternehmen. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z:

https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gruendungsfahrplan_einzelunternehmen/Seite.470101.html

¹⁹⁰ Sozialversicherung der Gewerbetreibenden. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/arbeitsrecht-sozialrecht/Sozialversicherung_der_Gewerbetreibenden.html

§27 odst. 2, písm. 1 GSVG stanoveno na 18,5 % z vyměřovacího základu. Na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatel musí v souladu s §6 odst. 1 BMSVG odvést 1,53 % z měsíční odměny zaměstnance. Úrazové pojištění platí zaměstnavatel za zaměstnance paušální měsíční částkou, která je pro rok 2019 stanovena na 9,79 Eur viz §74 odst. 1, písm. 6 ASVG.

7.1.2. Daňové povinnosti osob samostatně výdělečně činných

Do jednoho měsíce od počátku podnikání má OSVČ povinnost přihlásit se na příslušný finanční úřad. Nejčastějšími daněmi u této právní formy je daň z příjmů fyzických osob a daň z přidané hodnoty.

První uvedená daň je upravena v zákoně o dani z příjmů (*Einkommensteuergesetz 1988*, EStG). K dani z příjmů jsou podle §1 a násl. tohoto předpisu podrobeny všechny fyzické osoby s trvalým pobytem nebo obvyklým pobytem na území Rakouska. Daň se proto může dotýkat jak tuzemských, tak zahraničních fyzických osob. Od povinnosti k uhrazení daně z příjmu je fyzická osoba osvobozena, jestliže její příjem nepřesáhne ročně 11.000 Eur¹⁹¹. Pokud se tak stane, podnikatel nepodává ani daňové přiznání. V opačném případě příjem dani podléhá a daňové přiznání musí být v souladu s §134 odst. 1 spolkového daňového zákona (*Bundesabgabenordnung*, BAO) podáno do 30. dubna následujícího roku v papírové podobě nebo do 30. června u elektronického podání.

Rakouská daň z příjmů fyzických osob je daní progresivní. Její konkrétní výše se odvíjí od výše daňového základu uvedeného v §33 odst. 1 EStG. U ročního příjmu do 11.000 Eur je daň 0 %. Příjem vyšší než 11.000 Eur a nižší jak 18.000 Eur je zdaněn 25 %. S růstem daňového základu se postupně zvedá daňová zátěž, která v maximální podobě u příjmů vyšších než 90.000 Eur dosahuje 50 %¹⁹².

¹⁹¹ §1 odst. 4 spolkového zákona o dani z příjmu

¹⁹² §33 spolkového zákona o dani z příjmu

7.2. Společnost s ručením omezeným – *Gesellschaft mit beschränkter Haftung*, (GmbH)

Bezpochyby nejoblíbenější a současně nejrozšířenější právní formou podnikání v podobě právnické osoby v Rakousku je společnost s ručením omezeným (GmbH). Právním základem této právní formy je *zákon o společnosti s ručením omezeným (Gesetz über Gesellschaften mit beschränkter Haftung, GmbHG)*. Ten je zvláštním zákonem ve vztahu k rakouskému obchodnímu zákoníku (UGB) i obecnému zákoníku občanskému (AGBG).

7.2.1. Založení a vznik

Společnost s ručením omezeným je druhem kapitálové společnosti, která může být založena jednou nebo více osobami. Účel založení musí být v souladu ustanoveními GmbHG. Zákon výslovně zakazuje založení GmbH za účelem obchodování v oblasti pojišťovnictví nebo provozování politické strany¹⁹³.

Vznik GmbH je spojen s okamžikem zápisu do obchodního rejstříku. Pokud však někdo jedná za tuto obchodní společnost ještě před zápisem, je sám z právního jednání zavázán¹⁹⁴.

Základní požadavky pro založení GmbH a její zápis do obchodního rejstříku jsou obsaženy v §3-4 GmbHG. Zakládacím dokumentem společnosti s ručením omezeným je společenská smlouva, resp. zakladatelská listina v případě jednoho zakladatele. V obou případech je vyžadována forma notářského zápisu.

Obligatorní obsah zakladatelského právního jednání tvoří:

- obchodní firma a sídlo společnosti
- předmět podnikání
- výše základního kapitálu
- poměr účasti jednotlivých společníků na základním kapitálu, tj. výše vkladu

¹⁹³ §1 odst. 2 spolkového zákona o společnosti s ručením omezeným

¹⁹⁴ §2 odst. 1 spolkového zákona o společnosti s ručením omezeným

7.2.2. Základní kapitál

Požadavky na základní kapitál jsou stanoveny v §6 a §6a GmbHG. Jediná přípustná měna, ve které má být základní kapitál splacen, je Euro. Minimální výše základního kapitálu je 35.000 Eur, přičemž minimálně polovina musí být zaplacená v hotovosti. V případě plurality společníků musí každý z nich zaplatit za svůj podíl na základním kapitálu částku alespoň 70 Eur.

U nově vzniklých společností lze od 1. 3. 2014 využít tzv. *zakladatelského privilegia* a stanovit v zakladatelské listině minimální kapitál o výši 10.000 Eur. Polovina z této částky musí být složena v hotovosti. Nepeněžité vklady jsou zakázány. Privilegium je časově omezeno na deset let. Zakladatelské privilegium musí být obsaženo v zakladatelské listině již při založení společnosti a nelze ho využít retroaktivně změnou zakladatelské listiny¹⁹⁵.

7.2.3. Ručení

Ručení v GmbH probíhá na třech rovinách. První z nich je rovina ručení společnosti, která je limitována výší jejího veškerého majetku. Druhá rovina se týká společníků, kteří ručí za závazky společnosti do výše svého podílu na základním kapitálu. Přímá nebo osobní odpovědnost společníků je u GmbH vyloučena. Třetí rovina ručení vyplývá z povinnosti jednatele jednat s péčí řádného hospodáře. Ručení jednatele bude nastupovat v případech, kdy jednatel poruší své povinnosti, popř. pokud dojde k poškození věřitelů v důsledku zaviněného opožděného zahájení insolvenčního řízení¹⁹⁶.

7.2.4. Orgány

Orgánům společnosti s ručením omezeným se věnuje celá druhá část GmbHG, resp. §15 - §48 tohoto zákona. Organizační struktura společnosti s ručením omezeným

¹⁹⁵ Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH). *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z:

<https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/232/Seite.2320440.html>

¹⁹⁶ Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) - FAQs. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gesellschaft_mit_beschaenker_Haftung_\(GmbH\)_-_FAQs.html#heading_9__Wie_sieht_die_Haftung_in_der_GmbH_aus_](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gesellschaft_mit_beschaenker_Haftung_(GmbH)_-_FAQs.html#heading_9__Wie_sieht_die_Haftung_in_der_GmbH_aus_)

je tvořena jednatelem (*Geschäftsführer*), dozorčí radou (*Aufsichtsrat*) a valnou hromadou (*Generalversammlung*).

7.2.4.1. Jednatel

Jednatelem je osoba pověřená obchodním vedením společnosti s ručením omezeným, která je současně jejím statutárním zástupcem. Pokud se jedná o počet jednatelů, GmbHG vyžaduje jednu nebo více osob. Jednatelem se však podle rakouské právní úpravy může stát pouze fyzická, plně svéprávná osoba¹⁹⁷.

Ustanovení funkce jednatele je uskutečněno buď přímo zakladatelskou listinou, nebo rozhodnutím společníků na valné hromadě¹⁹⁸. Opačně, ukončení výkonu jednatelské funkce je spojeno zpravidla s odvoláním jednatele valnou hromadou, která tak může učinit kdykoliv¹⁹⁹, odstoupením jednatele, nebo s nástupem obecných důvodů způsobující ztrátu způsobilosti k výkonu funkce, jako je smrt jednatele²⁰⁰.

Bez jednatele není společnost schopná právně jednat. Jednatel disponuje širokou škálou zákonných oprávnění a také povinností. Mezi hlavní úkoly jednatele patří:

- zajištění řádného vedení účetnictví společnosti
- výkon obchodní činnosti
- informování společníků o stavu hospodaření
- svolávání řádného a mimořádného zasedání valné hromady
- vyhotovování zápisů ze zasedání valné hromady
- provádění opatření k zajištění splacení základního kapitálu od společníků
- vedení zaměstnanecké dokumentace aj.²⁰¹

¹⁹⁷ §15 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

¹⁹⁸ §16 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

¹⁹⁹ §16 tamtéž

²⁰⁰ §16a spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰¹ Handelsrechtlicher Geschäftsführer. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11].

Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Handelsrechtlicher_Geschaeftsfuehrer.html

7.2.4.2. Dozorčí rada

Dozorčí rada je upravena v §29-§33 GmbHG. Jedná se o orgán, jehož existence je povinná pouze v zákonem stanovených případech podle §29 GmbHG. Obligatorně bude dozorčí rada zřízena např. pokud základní kapitál přesáhne 700.000 Eur, počet společníků bude vyšší než 50, nebo pokud společnost zaměstnává v průměru více než 300 zaměstnanců²⁰².

Členové dozorčí rady jsou voleni valnou hromadou²⁰³. Jejich minimální počet je stanoven na 3 osoby. Více členů může mít dozorčí rada pouze tehdy, pokud to není v rozporu s obsahem společenské smlouvy²⁰⁴. Členem se může stát pouze fyzická osoba²⁰⁵.

Mezi kompetence dozorčí rady spadá zejména dohled nad činností jednatele, kontrola účetních knih a obchodních dokumentů společnosti, nebo kontrola majetku. Důležitá pravomoc dozorčí rady spočívá rovněž ve vydávání souhlasu k ekonomicky významným úkonům, jako je např. otevření nebo zrušení pobočky, provádění rozsáhlých investic, uzavírání úvěrových smluv o značných finančních objemech a další²⁰⁶.

7.2.4.3. Valná hromada

Úprava nejvyššího, obligatorně zřizovaného, orgánu GmbH v podobě valné hromady, je uvedena v §34-§44 GmbHG. Obecným úkolem tohoto orgánu je možnost projevu vůle společníků a rozhodovat v situacích, kdy je ohroženo fungování nebo samotná existence společnosti.

GmbHG v §35 odst. 1 vymezuje předmět oblasti působnosti valné hromady. Valné hromadě náleží právo rozhodovat zejména v následujících záležitostech:

- kontrola účetních závěrek
- rozhodování o rozdělení čistého zisku z minulých let
- zajištění splacení vkladu od společníků

²⁰² §29 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰³ §30b spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰⁴ §30 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰⁵ §30a spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰⁶ §30j spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

- rozhodování o příplatcích mimo základní kapitál
- určování rozsahu zástupčího oprávnění u prokury a institutu plné moci
- opatření ke kontrole jednatele
- uplatňování náhrady škody proti společníkům nebo vedení společnosti

Konání valné hromady je uskutečňováno alespoň jednou za rok, jestliže není zákonem nebo společenskou smlouvou stanoveno jinak²⁰⁷. Podobně i hlasování na valné hromadě je realizováno prostou většinou za předpokladu, že zákon nebo společenská smlouva nestanoví vyšší počet hlasů²⁰⁸.

Pokud je rozhodnutí na valné hromadě v rozporu se společenskou smlouvou nebo odporuje zákonu, je kterýkoliv ze společníků oprávněn podat návrh na zneplatnění rozhodnutí valné hromady. Lhůta pro návrh činí jeden měsíc od doručení zápisu z valné hromady²⁰⁹.

7.2.5. Daňové povinnosti GmbH

Hlavní daní, které jsou podrobeny všechny rakouské soukromoprávní korporace, je tzv. *korporační daň (Körperschaftsteuer)*. GmbH tedy není výjimkou. Korporační daň je upravena samostatným zákonem o dani korporační (*Körperschaftsteuergesetz 1988, KÖSt*).

Sazbu daně stanovuje §22 odst. 1 KÖSt a činí 25 % ze zisku společnosti. Rakouský daňový systém však zavádí i minimální korporační daň ve výši 5 % ze základního kapitálu. V důsledku proto daňový subjekt každoročně zaplatí na korporační dani minimálně 1.750 Eur, a to bez ohledu na skutečnost, zda dosáhl zisku nebo se ocitl ve ztrátě²¹⁰. Výjimku z tohoto pravidla představují společnosti založené po 30. 6. 2013. U těchto subjektů platí dle §24 odst. 4 KÖSt minimální roční výše korporační daně 500 Eur po dobu pěti let od vzniku daňové povinnosti a 1000 Eur po následujících pět let²¹¹.

²⁰⁷ §36 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰⁸ §40 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²⁰⁹ §41 spolkového zákona o společnosti s ručním omezeným

²¹⁰ §24 spolkového zákona o dani korporační

²¹¹ §24 odst. 4, písm. 3 zákona o dani korporační

7.3. Akciová společnost (Aktiengesellschaft, AG)

Dalším zástupcem rakouských kapitálových společností je akciová společnost. Tuto právní formu upravuje samostatný zvláštní právní předpis, kterým je **zákon o akciové společnosti** (*Aktiengesetz*, AktG). Podobně jako u GmbH i u akciových společností platí subsidiární požití UGB a AGBG pro otázky, které AktG neupravuje²¹².

Akciová společnost je podle definice §1 AktG společností s vlastní právní osobností, jejíž společníci se podílejí na základním kapitálu v podobě rozvrženého počtu akcií a současně neodpovídají osobně za závazky společnosti. Jako jediná je akciová společnost z podstaty své právní formy schopna obchodovat na burze za použití vlastních cenných papírů v podobě akcií²¹³.

7.3.1. Založení a vznik

Akciová společnost může být založena jednou nebo více osobami, a to fyzickými či právnickými²¹⁴. Zakladateli akciové společnosti jsou akcionáři, kteří se usnesli na přijetí stanov²¹⁵. K založení AG je třeba zvolit obchodní firmu s dodatkem označující právní formu společnosti. Podobně jako u GmbH je pro vytvoření základního kapitálu (avšak v podobě rozvržení do akcií) vyžadována měna Euro. Minimální výše základního kapitálu je 70.000 Eur.

Pro zakladatelský dokument, kterým jsou stanovy, je v souladu s §16 AktG vyžadována forma veřejné listiny v podobě notářského zápisu.

Stanovy musí obsahovat:²¹⁶

- obchodní firmu a sídlo
- předmět podnikání
- výši základního kapitálu a druh akcií, na které se bude členit
- počet členů představenstva

²¹² Aktiengesellschaft (AG). *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/232/Seite.2320410.html>

²¹³ §3 spolkového zákona o akciové společnosti

²¹⁴ §2 odst. 2 spolkového zákona o akciové společnosti

²¹⁵ §2 spolkového zákona o akciové společnosti

²¹⁶ §17 spolkového zákona o akciové společnosti

- způsob zveřejnění společnosti²¹⁷

7.3.2. Ručení

Za závazky odpovídá akciová společnost jako podnikající právnická osoba celým svým majetkem²¹⁸. Osobní odpovědnost akcionářů je v zásadě omezena na výši hodnoty podílu, kterou akcionář vložil do základního kapitálu, a která se následně rozložila do určitého počtu akcií. Osobní odpovědnost akcionářů je explicitně vyloučena, což konstatuje již zmíněný §1 AktG. Nad omezení tohoto ručení však může akcionář odpovídat věřitelům za závazky akciové společnosti i do výše, do které mu byl v rozporu se ustanoveními AktG vyplacen podíl na zisku společnosti. Tato forma rozšířené odpovědnosti se neuplatní v případě, že akcionář nabyl podíl na zisku v dobré víře²¹⁹.

7.3.3. Orgány

Akciová společnost má podle rakouské právní úpravy obligatorně tři orgány, kterými jsou představenstvo (*Vorstand*), dozorčí rada (*Aufsichtsrat*), a valná hromada (*Hauptversammlung*).

7.3.3.1. Představenstvo

Postavení statutárního orgánu akciové společnosti, kterým je představenstvo, upravuje AktG v §70-§85. Představenstvo je pověřeno obchodním vedením společnosti, při kterém dbá na zájmy akcionářů a zaměstnanců, stejně jako na zájmy veřejnosti. Složení představenstva z hlediska počtu členů je zákonem stanoveno na jednu nebo více osob²²⁰. Členem představenstva se může stát pouze fyzická osoba. Představenstvo zastupuje společnost před soudem i mimo něj.

Výkon pravomocí představenstva musí být v souladu s obsahem stanov i případnými omezeními ze strany dozorčí rady²²¹. Právě dozorčí rada je orgánem

²¹⁷ tamtéž

²¹⁸ §48 spolkového zákona o akciové společnosti

²¹⁹ §56 odst. 1 spolkového zákona o akciové společnosti

²²⁰ §70 spolkového zákona o akciové společnosti

²²¹ §74 spolkového zákona o akciové společnosti

ustanovujícím členy představenstva, a to s maximální dobou na 5 let. K odvolání člena představenstva je rovněž oprávněna dozorčí rada²²². Odpovědnost dozorčí radě se promítá rovněž v povinnosti představenstva vyhotovovat dozorčí radě výroční zprávu obsahující základní otázky ohledně obchodní politiky společnosti, její aktuální a plánovaný ekonomický vývoj, stejně jako výsledky hospodaření za uplynulé účetní období²²³.

7.3.3.2. Dozorčí rada

Dozorčím orgánem akciové společnosti, upraveným §86-§99 AktG, je dozorčí rada. AktG v §86 stanovuje minimální počet členu dozorčí rady na tři osoby. Dozorčí rada nemůže mít více jak 20 členů. Členem se může stát pouze fyzická osoba. Zavedena je dle §90 odst. 1 AktG neslučitelnost výkonu funkce člena dozorčí rady a představenstva. Volbou členů dozorčí rady, stejně jako jejich odvolání, je pověřena valná hromada²²⁴. V případě, že pod dobu delší než 3 měsíce poklesne počet členů dozorčí rady pod tři osoby, jmenuje soud náhradního člena dozorčí rady, a to návrh představenstva, jiného člena dozorčí rady, nebo některého z akcionářů²²⁵.

Zasedání dozorčí rady musí proběhnout minimálně čtyřikrát do roka, nejméně jednou za čtvrt roku. Vyšší četnost zasedání je spojena s povinností svolat dozorčí radu ve zvláštních, zákonem stanovených případech podle §94 AktG.

Mezi hlavní úkoly dozorčí rady patří zejména dohled nad činností představenstva, dohled nad stavem hospodaření, kontrola účetnictví, majetku a výročních zpráv, svolávání valné hromady,²²⁶ AktG dále v §95 odst. 5 vymezuje právní úkony, ke kterým musí dát dozorčí rada souhlas. Jedná se např. o prodej části podniku, nebo akvizice jiných podniků, zřízení zástavního práva k majetku společnosti, zřízení nebo uzavření pobočky, udělení prokury, nebo nastavení principů pro obchodní politiku společnosti.

²²² §75 spolkového zákona o akciové společnosti

²²³ §81 spolkového zákona o akciové společnosti

²²⁴ §87 odst. 1 spolkového zákona o akciové společnosti

²²⁵ §89 odst. 1 spolkového zákona o akciové společnosti

²²⁶ §95 spolkového zákona o akciové společnosti

7.3.3.3. Valná hromada

Valná hromada je upravena v §102-§136 AktG. Jedná se o orgán složený ze všech akcionářů, který slouží k vytváření jejich společné vůle, týkající se podnikových záležitostí a informování akcionářů o chodu akciové společnosti.

Setkání valné hromady musí probíhat na území Rakouska na místě určeném stanovami. Pokud stanovy místo neurčí, koná se valná hromada v sídle společnosti. Stanovy mohou umožnit vzdálenou účast akcionářů na valné hromadě za pomoci elektronické komunikace²²⁷.

Řádné svolávání valné hromady probíhá z iniciativy představenstva jednou ročně vždy v prvních osmi měsících probíhajícího účetního roku. V průběhu valné hromady jsou jí představenstvem předkládány výroční zprávy a další dokumenty zobrazující zejména ekonomický stav a vývoj společnosti²²⁸.

Valná hromada je usnášeníschopná za přítomnosti alespoň jednoho akcionáře, popř. jeho právního zástupce. Pro přijetí usnesení valné hromady je třeba nadpoloviční většiny přítomných hlasů, ledaže zákon nebo stanovy vyžadují vyšší počet hlasů²²⁹.

Rozsah kompetencí valné hromady je vymezen výslovně zákonem nebo stanovami. Mezi záležitostmi, o kterých je valná hromada oprávněna rozhodnout, patří zejména.:

- změny stanov (§145 AktG)
- zvýšení základního kapitálu (§149 a násl. AktG)
- snížení základního kapitálu (§175 a násl. AktG)
- rozpuštění akciové společnosti (§203 a násl. AktG)
- přeměny právní formy akciové společnosti (§219 a násl. AktG)

7.3.4. Zdanění akciové společnosti

Daňové zatížení akciové společnosti obecně odpovídá výše zmíněnému způsobu zdanění společnosti s ručením omezením. Z daňového hlediska se na akciovou

²²⁷ §102 spolkového zákona o akciové společnosti

²²⁸ §104 odst. 1 spolkového zákona o akciové společnosti

²²⁹ §121 spolkového zákona o akciové společnosti

společnost budou aplikovat především ustanovení zákona o dani korporační (KÖSt).

7.4. Veřejná obchodní společnost (Offene Gesellschaft - OG)

Osobní společnosti, kam patří i veřejná obchodní společnost (OG), jsou podle rakouské právní úpravy společnostmi sestávajícími alespoň ze dvou společníků, kteří spolu uzavřeli společenskou smlouvu za účelem naplnění společného cíle. V Rakousku nejužívanější osobní společnosti představuje veřejná obchodní společnost a komanditní společnost²³⁰.

Právní úprava rakouské veřejné obchodní společnosti (OG) nevychází ze speciálního předpisu, jak tomu bylo u výše popsaných kapitálových společností v právní formě společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Základním právní předpisem upravující OG je rakouský obchodní zákoník (UGB), a to v §105 - §160.

Podle §105 UGB je OG „*společnost, jejíž činnost je vykonávána pod svou obchodní firmou a jejichž společníci ručí za závazky společnosti společně, do neomezené výše*“. Společnost může být založena za jakýmkoliv účelem, který neodporuje zákonu. Zákonem explicitně zmíněným a povoleným účelem založení je i výkon podnikatelské činnosti v oblasti svobodných povolání, lesnictví nebo zemědělství²³¹. Pro založení OG je potřeba alespoň dvou společníků, kteří uzavřou společenskou smlouvu. Na rozdíl od kapitálových společností není u zakladatelského dokumentu vyžadována forma notářského zápisu. Zakladateli mohou být jak fyzické, tak právnické osoby²³².

Vzájemná práva a povinnosti společníku jsou primárně upravena ve společenské smlouvě. U vztahů, které si společníci neupravili, se subsidiárně užijí ustanovení UGB. To se týká např. velikosti podílů, který se, pokud není dohodnuto jinak, určí dle výše vkladu každého ze společníků, jehož minimální výše není stanovena.

²³⁰ Begrifflexikon. Österreichs digitales Amt [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/99/Seite.991428.html>

²³¹ §105 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³² tamtéž

V případě pochybností platí, že jsou podíly stejné. Stejného pravidla se užije i pro určení míry rozsahu práv a povinností společníků²³³.

Vedením veřejné obchodní společnosti jsou pověřeni všichni společníci. Stejně základní pravidlo platí u oprávnění jednat za společnost. Společenská smlouva však může omezit výkon obchodního vedení nebo jednání za společnost pouze na některé společníky. Takovéto modifikace základních pravidel však musí být zapsány do obchodního rejstříku²³⁴.

V takovém případě naleží ostatním společníkům kontrolní právo v podobě možnosti získávat informace o chodu společnosti nebo oprávnění k nahlížení do účetních a obchodních dokumentů²³⁵. Výkon vedení může, pokud to povoluje společenská smlouva, být přenesen na jinou osobu²³⁶. Rozsah oprávnění obchodního vedení zahrnuje všechny činnosti, které běžně souvisí s ekonomickým chodem společnosti. K výkonu činností přesahujících běžný chod společnosti musí vyslovit souhlas všichni společníci. Příkladem může být ustanovení prokury²³⁷.

Na základě výsledku hospodaření za předešlé účetní období dojde ke stanovení výše zisku, popř. výše ztráty společnosti. Zisk a ztráta se následně rozdělí mezi společníky podle výše jejich podílů. Pokud není ujednáno jinak, rozdělení proběhne rovným dílem²³⁸.

Ručení společníků za závazky veřejné obchodní společnosti je neomezené. Společníci ručí společně a celým svým majetkem. Ujednání, která by vylučovala nebo omezovala rozsah ručení, jsou podle §128 UGB vůči třetím stranám neúčinná. Stejnou mírou bude ručit i do již existující společnosti přitupivší společník, a to i za závazky společnosti, které vznikly před jeho přistoupením. I zde platí, že ujednání omezující jakýmkoliv způsobem ručení nového společníka, budou neúčinná vůči třetím osobám²³⁹.

Akcent na osobní stránku společníků není u veřejné obchodní společnosti zřetelný jen u otázky ručení. Osoba společníka podmiňuje i samotnou existenci společnosti. Jedním ze způsobů zániku veřejné obchodní společnosti je právě smrt některého ze

²³³ §109 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³⁴ §125 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³⁵ §118 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³⁶ §114 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³⁷ §116 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³⁸ §121 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²³⁹ §130 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

společníků, ledaže by společenská smlouva toto zákonem nastavené pravidlo vyloučila. Jiné důvody zániku společnosti mohou být např. uplynutí doby, pro kterou byla společnost zřízena, rozhodnutí soudu, nebo rozhodnutí společníků²⁴⁰.

7.5. Komanditní společnost (Kommanditgesellschaft - KG)

Druhým typem často využívané rakouské osobní společnosti je komanditní společnost. UGB jí věnuje relativně útlou část, tj. §161 až §178, což je podstatně méně než rozsah regulace u veřejné obchodní společnosti. Důvod kratší úpravy komanditní společnosti tkví především v pravidlu uvedeném v §161 odst. 2., které stanoví, že pokud zákon (UGB) nestanoví jinak, použijí se na komanditní společnost ustanovení o veřejné obchodní společnosti.

Hlavním rysem komanditní společnosti je kombinace omezeného a neomezeného ručení. Za závazky společnosti odpovídá část společníků do omezené, předem stanovené výše, kterou je *komanditní suma (Haftsumme)* zapsaná do obchodního rejstříku. Omezeně ručícími společníky jsou *komanditisté*. Stejný rozsah ručení platí i pro přistoupivšího komanditistu, který bude do výše komanditní sumy odpovídat i za závazky vzniklé společnosti před jeho přistoupením²⁴¹. Neomezené ručení připadá druhé skupině společníků – *komplementářům*, kteří ručí celým svým majetkem, společně a nerozdílně. K založení komanditní společnosti je z definice této právní formy zapotřebí určit ve společenské smlouvě alespoň jednoho komanditistu a jednoho komplementáře²⁴².

Z obchodního vedení jsou komanditisté vyloučení. Je vyhrazeno pouze komplementářům. Stejně tak je tomu u oprávnění k jednání za společnost, které je komanditistům odepřeno²⁴³. Komanditisté nemohou nijak zasahovat do obchodního vedení, které komplementáři vykonávají²⁴⁴. Na postavení komanditistů se navíc nepoužijí ustanovení o veřejné obchodní společnosti, týkající se ochrany zájmů společníků, společného rozhodování, rovného postavení společníků, nebo zákazu konkurence²⁴⁵. Komanditisté jsou na druhé straně oprávněni ke kontrole dokumentů

²⁴⁰ §131 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴¹ §173 odst. 1 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴² §181 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴³ §170 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴⁴ §164 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴⁵ §165 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

souvisejících s ekonomickým stavem společnosti a jejím hospodařením v jednotlivých účetních obdobích²⁴⁶.

Při rozdělení zisku jsou nejdříve vyplaceni komplementáři. Následně dochází k vyplacení komanditistů, které je však podmíněno splněním jejich vkladové povinnosti²⁴⁷. Pravidla pro vyplácení společníků mohou být upravena odlišně ve společenské smlouvě²⁴⁸.

Existence komanditní společnosti je úzce spjata s přítomností společníka, který ručí neomezeně za dluhy společnosti, kterým je, jak bylo uvedeno výše, komplementář. Odchod či smrt komplementáře má proto za následek zánik komanditní společnosti²⁴⁹. §177 UGB však naopak výslovně uvádí, že smrt komanditisty nevede k rozpuštění společnosti. Podobě jako u veřejné obchodní společnosti i komanditní společnost může zaniknout na základě důvodů, jako je uplynutí času, pro který byla zřízena, vyhlášením konkurzu, výpovědí některého ze společníků nebo rozhodnutím společníků²⁵⁰.

7.6. Daňové aspekty osobních společností

Na rozdíl od kapitálových společností nejsou osobní společnosti daňovým subjektem ve smyslu daně z příjmu. Znamená to, že zisky, které jsou společností během zdaňovacího období dosaženy, nebudou zdaněny na úrovni samotné společnosti, nýbrž u společníků, a to podle výše jejich podílu ve společnosti. Daňovým subjektem je každý ze společníků. Proces zdanění probíhá ve více krocích. Nejprve dojde ke schválení účetní závěrky za předcházející účetní rok na úrovni společnosti. Následně je rozdělen zisk mezi jednotlivé společníky. Výše zisku je stejná pro všechny společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak. Nakonec dojde ke zdanění na úrovni každého společníka²⁵¹.

²⁴⁶ §166 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴⁷ §168 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴⁸ §167 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁴⁹ §178 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁵⁰ Kommanditgesellschaft (KG). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10].

Dostupné z: [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_\(KG\).html](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_(KG).html)

²⁵¹ Offene Gesellschaft (OG). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_\(KG\).html](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_(KG).html)

Daná část podílu na zisku je pro společníka samostatným dílčím základem jeho daně z příjmů. V případě, že společnost negeneruje zisk, nýbrž vykazuje ztrátu, může tuto ztrátu naopak společník započítat do svého celkového příjmu za daný rok a snížit tím svůj daňový základ²⁵².

7.7. Další vybrané rakouské právní formy podnikání

Vedle výše popsaných, nejčastěji volených právních forem podnikání, existují další právní formy, které může podnikatel použít jako alternativu pro podnikatelské aktivity. Každá z nich nabízí určité specifikum, které základní formy zpravidla nenabízejí. Jednat se bude o tichou společnost, sdružení dle občanského práva, GmbH & Co KG, soukromé nadace a zahraniční pobočky.

7.7.1. Tichá společnost (Stille Gesellschaft - stG)

Zvláštním typem osobní společnosti je tichá společnost. UGB jí věnuje celkem deset paragrafů (§182 a násl.) a je upravena ihned za komanditní společností²⁵³. Tichou společností je společnost, na jejichž podnikatelských aktivitách nebo majetku se podílí tichý společník určitým vkladem, výměnou za právo podílet se na zisku jiného podnikatele. Tichým společníkem i podnikatelem, do kterého tichý společník vložil svůj vklad, může být jak fyzická, tak právnická osoba. Právní osobnost nemá tichá společnost, nýbrž společník a daný podnikatelský subjekt. Tichá společnost proto nemůže např. podávat žaloby, být žalována, nebo být zapsána do obchodního rejstříků. Není ani nositelem oprávnění k podnikání. Tím je podnikatel. U tiché společnosti absentují i povinnosti na úseku sociálního zabezpečení a v oblasti vedení účetnictví²⁵⁴.

Tichá společnost vzniká dohodou mezi tichým společníkem a podnikatelem. Forma dohody není zákonem stanovena. Může být ústní, písemná, popř. vzniknout na základě společného jednání obou subjektů²⁵⁵. Zánik společnost je spojen zejména

²⁵² Die Besteuerung von Personengesellschaften. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

https://www.wko.at/service/steuern/Die_Besteuerung_von_Personengesellschaften.html

²⁵³ §182 a násl. spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁵⁴ Stille Gesellschaft. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z:

<https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Stille-Gesellschaft.html>

²⁵⁵ tamtéž

se situacemi, jako je uplynutí času, pro který byla vytvořena, vypovězením tiché společnosti, rozhodnutím tichého společníka, nemožností dosáhnout účelu, pro který byla společnost založena, nebo smrtí podnikatele (nikoliv však tichého společníka)²⁵⁶.

7.7.2. Sdružení dle občanského práva (Gesellschaft bürgerlichen Rechts - GesbR)

Úprava právní formy sdružení dle občanského práva je, jak napovídá sám pojem, obsažena přímo v hlavním kodexu rakouského občanského práva, v AGBG, který se této právní formě věnuje v §1175-1216e²⁵⁷.

Sdružením dle občanského práva (GesbR) se rozumí úzká spolupráce dvou nebo více fyzických osob, či podnikatelských subjektů, které na základě předchozí dohody zapojí svoje pracovní síly, popř. svůj majetek za účelem dosažení společného ekonomického cíle. Příkladem mohou být podnikatelské svazy, konsorcia nebo joint ventures²⁵⁸.

Sdružení samo není nadáno právní subjektivitou²⁵⁹. Není proto ani daňovým subjektem a nepodléhá povinnostem na úseku sociálního zajištění. Nositeli těchto práv a povinností jsou přímo členové sdružení. Podobně jako u tiché společnosti, ani GesbR nemůže jako subjekt právně jednat, není žalovatelné, nezapisuje se ani do obchodního rejstříku²⁶⁰.

Právní titul pro vytvoření spolupráce na úrovni GesbR nemá zákonem stanovenou formu. Může se jednat jak o dohodu v písemné podobě, nebo i prosté společné jednání, které svým obsahem odpovídá definičním znakům GesbR²⁶¹.

Ručení členů sdružení má podobu osobního, neomezeného ručení, kdy za závazky sdružení odpovídají jeho členové celým svým majetkem. Uplatní se i solidarita ručení s možností požadovat plnění na kterémkoliv z členů sdružení. Pokud však

²⁵⁶ §184 až §188 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

²⁵⁷ §1175 odst. 1 obecného zákoníku občanského

²⁵⁸ Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GesbR). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/Gesellschaft-buergerlichen-Rechts---GesbR.html>

²⁵⁹ §1175 odst. 2 obecného zákoníku občanského

²⁶⁰ Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GesbR). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/Gesellschaft-buergerlichen-Rechts---GesbR.html>

²⁶¹ tamtéž

jedná některý z členů sdružení vlastním jménem a na účet společnosti, potom je vůči třetí straně zavázán pouze tento člen²⁶².

Pokud není ve sdružovací smlouvě stanoveno jinak, je k obchodnímu vedení i jednání za sdružení oprávněn kterýkoliv z jeho členů, pokud se jedná o běžné obchodní operace. Pokud by však došlo k nikoliv běžným obchodním operacím (např. spekulace se společnými aktivy), bude zapotřebí jednomyslného souhlasu všech členů sdružení²⁶³.

Způsob dělení zisku si mohou členové sdružení ujednat volně. Pokud k ujednání nedojde, rozdělí se zisk, případně ztráta za předcházející účetní období, mezi členy poměrně dle výše vloženého vkladu. V případě sdružení, ve kterých bylo místo vkladu přispěno pracovní silou, má každý člen nárok na část zisku odpovídající přiměřeně jeho míře zapojení²⁶⁴.

Zánik sdružení spojuje AGBG dle §1208 se situacemi, jako je:

- uplynutí času, pro který bylo sdružení vytvořeno
- rozhodnutím členů sdružení
- vyhlášením konkurzu některého z členů sdružení
- výpověď člena sdružení
- rozhodnutí soudu
- smrt člena sdružení, ledaže by dohoda stanovila jinak²⁶⁵

7.7.3. GmbH & Co KG

Zvláštním případem právní formy podnikání, kombinujícím prvky osobních a kapitálových společností, je GmbH & Co KG. Právní základ pro tuto formu představují ustanovení o komanditní společnosti podle §161 UGB a násl. ve spojení se zákonem o společnosti s ručením omezeným – GmbHG²⁶⁶.

²⁶² §1199 obecného zákoníku občanského

²⁶³ §1191 obecného zákoníku občanského

²⁶⁴ §1195 obecného zákoníku občanského

²⁶⁵ §1208 obecného zákoníku občanského

²⁶⁶ Rechtsform GmbH & Co KG. *Gesellschaftsrecht online* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.weka.at/gesellschaftsrecht/Rechtsformwahl/Moegliche-Rechtsformen/Gesellschaft-mit-beschaenker-Haftung-Co-Kommanditgesellschaft-GmbH-Co-KG>

Právní formu GmbH & Co KG tvoří komanditní společnost, ve které působí komanditisté, ručící pouze do výše komanditní sumy a komplementáři, ručící neomezeně za závazky společnosti. Hlavním znakem GmbH & Co KG je, že komplementářem v tomto zvláštním typu komanditní společnosti není fyzická osoba, nýbrž právě společnost s ručením omezeným v podobě rakouské formy GmbH. Společnost s ručením omezeným zde jako komplementář odpovídá celým svým obchodním majetkem²⁶⁷.

Nositelem podnikatelského oprávnění je komanditní společnost, která je současně vlastníkem majetku společnosti. Za společnost jedná osoba oprávněná právně jednat za komplementáře, kterou je jednatel společníka v podobě společnosti s ručením omezeným²⁶⁸. Role GmbH jako společníka je převážně administrativní a organizační povahy.

Předpokladem pro vznik společnosti je její zápis do obchodního rejstříku s dodatkem „GmbH & Co KG“ tak, jak to vyžaduje §19 odst. 2 UGB. Jedná se o ustanovení ukládající povinnost vyznačit v obchodní firmě skutečnost, že se jedná o komanditní společnost, ve které vystupuje na místě komplementáře nikoliv fyzická, nýbrž právnická osoba²⁶⁹.

Zánik GmbH & Co KG obecně odpovídá situacím vedoucím k zániku jednoho ze dvou subjektů, tj. buďto GmbH nebo KG, popsanych v předchozích kapitolách.

7.7.4. Soukromé nadace (Privatstiftung - PS)

Rakouské soukromé nadace jsou upraveny **zákonem o soukromých nadacích** (*Privatstiftungsgesetz* - PSG). Jedná se o poměrně krátký předpis čítající „pouhých“ 42 paragrafů.

Podle §1 odst. 1 PSG je soukromá nadace právním subjektem, kterému zakladatel věnoval majetek, prostřednictvím jehož užití a správy je naplňován zakladatelem stanovený, zákonem povolený účel. Mezi typické účely založení nadace patří

²⁶⁷ GmbH & Co KG. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gruendungsfahrplan_gesellschaftengesellschaftsformen/gmbh_co_kg/Seite.470262.html

²⁶⁸ Rechtsform GmbH & Co KG. *Gesellschaftsrecht online* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.weka.at/gesellschaftsrecht/Rechtsformwahl/Moegliche-Rechtsformen/Gesellschaft-mit-beschaenker-Haftung-Co-Kommanditgesellschaft-GmbH-Co-KG>

²⁶⁹ §19 odst. 2 spolkového zákona o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele

ochrana soukromého majetku nebo užití nadace jako jednoho z druhů pořízení pro případ smrti. Založení může mít i veřejně prospěšný účel a sloužit např. k podpoře vědecké činnosti nebo umění²⁷⁰.

Nadace může podnikat, avšak pouze do té míry, aby se jednalo o vedlejší činnost. Mezi zakázané činnosti nadace patří podle §1 odst. 2 PSG výkon obchodního vedení v obchodních společnostech nebo vstupování do osobních společností jako společník s neomezeným ručením.

Podmínkou pro vznik nadace je sepsání zakladatelské listiny a zapsání nadace do obchodního rejstříku pod obchodní firmou s dodatkem „soukromá nadace“²⁷¹. Zakladatelem může být jedna nebo více fyzických či právnických osob. Výjimkou je nadace zakládána ve formě pořízení pro případ smrti, kterou může založit pouze jedna fyzická osoba²⁷².

Pokud se jedná o náležitosti pro založení nadace, PSG v §4 stanoví poměrně vysokou minimální hodnotu majetku ve výši 70.000 Eur pro založení, která odpovídá minimální výši základního kapitálu rakouské akciové společnosti.

Orgány soukromé nadace jsou představenstvo nadace (*Stiftungsvorstand*), revizor nadace (*Stiftungsprüfer*) a dozorčí rada (*Aufsichtsrat*).

Představenstvo musí být složené minimálně ze tří fyzických osob. Jeho úkolem je především právně jednat za nadaci a spravovat její majetek v souladu s účelem stanoveným zakladatelem²⁷³.

Funkci revizora nadace nemusí zakladatel vždy ustanovit. Může tak však učinit soud nebo dozorčí rada za zákonem stanovených podmínek. U osoby revizora je vyžadováno, aby se jednalo profesně o auditora nebo daňového poradce. Jeho úkolem je totiž zejména kontrola účetní závěrky a správnost vedení účetnictví nadace²⁷⁴.

Dozorčí rada se stává obligatorně zřizovaným orgánem v případě, že je počet zaměstnanců nadace vyšší než 300. Počet členů dozorčí rady je stanoven stejně jako

²⁷⁰ Privatstiftung. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-12]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Die_Privatstiftung.html

²⁷¹ §2 spolkového zákona o soukromých nadacích

²⁷² §3 spolkového zákona o soukromých nadacích

²⁷³ §17 spolkového zákona o soukromých nadacích

²⁷⁴ §20 až §21 spolkového zákona o soukromých nadacích

u představenstva na tři fyzické osoby²⁷⁵. Dozorčí rada je odpovědná především za dohled na obchodním vedením a finančním řízením nadace²⁷⁶.

Výčet důvodů zániku soukromé nadace je uveden v §35 PGS. Patří mezi ně např. uplynutí času uvedeného v zakladatelské listině, vyhlášení konkurzu na majetek nadace, rozhodnutí představenstva, nebo rozhodnutím soudu.

7.7.5. Zahraniční pobočky na území Rakouska

Další možností pro rozšíření podnikatelských aktivit na území Rakouska bez nutnosti založení nového samostatného právního subjektu, je zřízení zahraniční pobočky (*Zweigniederlassung*). Pobočkou se rozumí organizačně a místně oddělená část společnosti vykazující určitou ekonomickou nezávislost, která podléhá vedení společnosti. Pobočka není samostatným právním subjektem na rozdíl od dceřiné společnosti, která je samostatným právním subjektem vlastněným a ovládaným mateřskou společností²⁷⁷.

V zásadě platí, že zřídit pobočku na území Rakouska jsou oprávněny podnikatelské subjekty zapsané v obchodním nebo obdobném veřejném rejstříku ve svém domovském státě. Rakouský právní řád nestanovuje žádnou podmínku pro právní formu zahraničního subjektu. Je proto možné, aby pobočku v Rakousku zřídili např. kapitálové společnosti s typicky anglosaskou formou Ltd. (*limited company*) nebo německou formou UG (*Unternehmersgesellschaft*)²⁷⁸.

Se zřízením pobočky na území Rakouska spojuje UGB podle §12 odst. 1 povinnost zápisu společnosti, jejíž sídlo nebo centrála se nachází v zahraničí, do obchodního rejstříku.

Zřízení pobočky na území Rakouska přináší pro podnikatele celou řadu výhod. Na rozdíl od založení dceřiné společnosti, typicky ve formě GmbH, zřízení pobočky je zpravidla méně nákladné a jednodušší z hlediska procedury založení. Při zřízení pobočky není třeba skládat základní kapitál. Nevyžadují se ani úkony ze strany notáře. Odpadají i některé zákonné povinnosti, které jsou vlastní u dceřiných

²⁷⁵ §22 spolkového zákona o soukromých nadacích

²⁷⁶ §25 spolkového zákona o soukromých nadacích

²⁷⁷ *Zweigniederlassung ausländischer Unternehmen - FAQs. Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Zweigniederlassung_auslaendischer_Unternehmen_-_FAQs.html

²⁷⁸ tamtéž

společností (např. sestavení vlastní účetní závěrky). Jednodušší bývá obecně i proces zrušení pobočky ve srovnání s likvidací dceřiné společnosti²⁷⁹.

²⁷⁹ tamtéž

Závěr

Ústředním tématem této práce je právní úprava podnikání cizinců na území Rakouska. Cílem bylo podat ucelený přehled vybrané rakouské právní úpravy de lege lata. Hlavním předmětem výzkumu práce se stala rakouská soukromoprávní a veřejnoprávní úprava podnikatelských činností týkajících se právních vztahů, ve kterých se vyskytuje cizozemský prvek.

Autor si uvědomuje, že v práci nebylo možné zahrnout všechny aspekty podnikání cizinců, které se k danému tématu váží. Jedná se např. o problematiku smluvní odpovědnosti, náhrady škody, rozhodčího řízení, licenčních smluv, investičních sporů nebo ochrany cizinců a jejich majetku. Tyto a další oblasti mohou mít pro cizozemské podnikání zcela jistě veliký význam. Uvedená témata by si však podle autora zasloužila hlubší zpracování v podobě samostatných prací.

Pokud se jedná o závěry jednotlivých kapitol této práce, nabízí se možnost zhodnocení rakouské právní úpravy jak z globálního pohledu, tak v porovnání se stavem v České republice. Níže jsou rozebrány některé získané poznatky, které by měli cizozemští podnikatelé v Rakousku zohlednit před vstupem na rakouský trh.

Může se jednat např. o otázku práva na usazení osob podnikatelů, s úmyslem usadit se v Rakousku dlouhodobě a následně zažádat o rakouské občanství. Tato úvaha je nasnadě, jestliže je pro výkon činnosti nutná fyzická přítomnost podnikatele, který se integruje do rakouské kultury do té míry, že se pro něj stane výhodnější opustit zemi svého původu a přemístit se trvale do Rakouska. V takovém případě, jak bylo zmíněno, rakouská právní úprava principiálně vyžaduje, aby se žadatel zřekl původního státního občanství. V porovnání s variantou přemístění do České republiky by takového kroku ze strany podnikatele nebylo třeba, jelikož s účinností od 1. 1. 2014 je podle zákona č. 186/2013 o státním občanství umožněna existence dvojího, popř. vícero. Podobně přísnou úpravu, jako je v Rakousku v podobě povinnosti zřici se předešlého státního občanství, má od roku 2010 i Slovenská republika. Německá legislativa naopak v zásadě umožňuje dvojí občanství pro občany EU nebo Švýcarska.

Výhodou rakouského prostředí může být, vtaženo na české podnikatele, podoba právních systémů především v soukromoprávní oblasti. Napomohla tomu i rekodifikace hlavního kodexu českého soukromého práva, kterým je od roku 2014

účinný občanský zákoník. Právě rakouský všeobecný zákoník občanský (ABGB) se stal jedním ze základních předloh a inspirací pro rozsáhlou novelizaci, o čemž hovoří i důvodová zpráva. Tu lze spatřovat např. v totožnosti některých základních definic (např. zmíněná *obchodní firma*) nebo ve stanovení základních principů soukromého práva. Rozdíl vidíme např. v možnosti převodu samostatné obchodní firmy. Podle českého práva takový převod lze, rakouská právní úprava však převod pouhé obchodní firmy výslovně zakazuje.

Legislativní podobnosti v oblasti občanského a obchodního práva, jak bylo uvedeno v práci, mohou usnadnit podnikání také německým a švýcarským podnikatelům, jejichž vstupní výhodou je i znalost německého jazyka.

Pokud jde o živnostenské právo, i zde lze nalézt mnoho podobností s českou úpravou. Je to zejména oblast podmínek pro výkon živnosti nebo dělení jednotlivých typů živností. Právě v popisu typů živností je rakouská právní úprava detailněji rozpracovaná a přehlednější, což je patrné u volných živností, kterých rakouská úprava rozlišuje cca 400, zatímco dělení české právní úpravy má v základu 80 činností a pro jejich bližší obsah je nutné užít jiný předpis v podobě nařízení vlády²⁸⁰. Související skutečnost, kterou mohou podnikatelé působící v Rakousku uvítat, je i zmíněný, od roku 2017 nově zavedený, princip „poradit namísto potrestat“. Ten může zajistit benevolentnější přístup zejména k zahraničním podnikatelům, kteří nejsou zcela obeznámeni se všemi povinnostmi.

Z oblasti evropského práva je zřetelná důležitost evropského občanství. Přináší spoustu výhod právě pro cizozemské podnikatelské subjekty zejména v právu na usazení nebo poskytování služeb. Význam členství v EU je evidentní zejména při srovnání složitosti procedur spojených s pobytovými režimy unijních občanů ve srovnání s občany z třetích zemí. Stejně je tomu u EU passporing systému, bez něhož mají bankovní instituce a společnosti poskytující finanční služby významně ztížené možnosti v mezinárodním obchodování.

U rejstříkových věcí lze podotknout, že rakouský obchodní rejstřík sice vychází z principu formální publicity, avšak tento princip je oslaben zpoplatněním přístupu k jiným než základním informacím o zapsaném subjektu. Podnikatelé proto musí počítat i se správními poplatky, které v jejich zemích nejsou zavedeny. Příkladem

²⁸⁰ Nařízení vlády č. 278/2008 Sb.

může být český obchodní rejstřík, u kterého lze bližší informace o podnikatelích vyhledávat bez dalších poplatků.

Pokud jde o rakouské právní formy podnikání, v základu odpovídají právním formám typickým pro kontinentální systém, resp. pro evropské země. Např. nejvíce užívaná právní forma rakouské obchodní společnosti v podobě GmbH v hlavních parametrech odpovídá českému (i slovenskému) ekvivalentu v podobě s.r.o., švýcarskému LLC, britské Ltd., nebo taktéž německému GmbH. Co může překvapit především podnikatele z východu Evropy, je výše základního kapitálu pro založení GmbH. Ve standardní variantě je výše základního kapitálu stanovena na 35.000 Eur, což může být jistou překážkou např. pro podnikatele z ČR nebo Slovenska. Český podnikatel zahájí svoji činnost již s kapitálem ve výši 1 Kč, podnikatel na Slovensku bude potřebovat 5.000 Eur. Alternativním řešením je v práci uvedené zakladatelské privilegium, které umožňuje již více jak pět let založit rakouskou společnost s ručením omezeným se základním kapitálem ve výši 10.000 Eur.

Pro české podnikatelské prostředí může být překvapující i relativně velká oblíbenost právní formy komanditní společnosti, kterých je v Rakousku registrovaných dvakrát více než veřejných obchodních společností nebo šestnáctkrát více než akciových společností.

Pro rozhodování o vstupu, nejen na rakouský trh, budou z pohledu cizozemského podnikatele stěžejní i otázky daňové. Jak bylo popsáno v této práci, jednou z hlavních rakouských daní dopadajících na zahraniční podnikatele, je daň korporační. Jelikož se jedná o daň progresivní, je výhodná především pro menší a středně velké ekonomické subjekty. Padesátiprocentní zatížení, které se uplatní u nejvyšších příjmů, bude velké podnikatele spíše odrazovat. Naopak daňově výhodné bude pro menší podnikatele *daně prosté minimum*, které zákon o dani korporační zavádí pro zisky do výše 11.000 Eur.

Tato práce přináší ucelený přehled s praktickým dosahem, který může být nápomocný českým podnikatelům při vstupu a působení na rakouském trhu.

Summary

This paper examines the legislation rules regulating business activities of foreigners in Republic of Austria. It comprises seven chapters.

The first chapter provides an overview of the demographic features of the Austria's population in respect to the population of foreigner nationals. The second chapter is focused on entrepreneurs in terms of their quantity, place of operation and legal form. The main source of the both chapters are official Austrian statistics for 2018 and 2019. The third chapter is divided into four subchapters which are devoted to the foundations of Austrian administrative divisions, state powers, Austrian legal system, including Austrian international private law. The main topic of the fourth chapter is Austrian law of foreigners. In this chapter the most important Austrian laws concerning the right to reside and settle, as well as the employing of foreign nationals, are covered. The fifth chapter deals with European law in respect to the entrepreneurship activities in the European Single Market. Especially freedom of movement is discussed. The chapter is supplemented with the Austrian case law in connection to the European law. The end of the chapter is concluded with a short description of so called "EU passporting system". The sixth and seventh chapters are the most extensive ones. The chapters contain detailed information on the Austrian business law. The discussed topics are in particular legal terms, the company register, trade law, and the most common legal forms of business.

Zdroje

Literatura

- FABER, Wolfgang a Brigutta LUGER. *National Reports on the Transfer of Movables in Europe*. 7. Munich: Sellier, 2008. ISBN 978-3-86653-073-7.
- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upravené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 307 s. ISBN 978-80-7380-233-2. Kapitola 5.3.1 Kontinentální typ právní kultury.
- HOMEWOOD, Matthew J. *Concentrate EU LAW*. 4. Oxford: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2014. ISBN 978-0-19-870373-0.
- KNEIHS, Benjamin, Peter BYDLINSKI a Peter VOLLMEIER. *Einführung in das österreichische Recht*. 2. Český Těšín: Facultas, 2014. ISBN 978-3-7089-1179-3.
- ONDŘEJ, Jan. *MEZINÁRODNÍ PRÁVO veřejné, soukromé, obchodní*. 3. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009.
- SIDEEK, Mohamed. *European Community Law on the Free Movement of Capital and EMU*. 1. Stockholm: Kluwer Law International, 1999.

Elektronické zdroje

- 400 tys. cudzoziemców z zezwoleniami na pobyt. *Urząd do Spraw Cudzoziemców* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://udsc.gov.pl/400-tys-cudzoziemcow-z-waznymi-zezwozeniami-na-pobyt/>
- Aktiengesellschaft (AG). *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/232/Seite.2320410.html>
- Alle EU-Länder im Überblick. *Europa.eu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries_de
- Anmeldebescheinigung. *UNTERNEHMERSSERVICE PORTAL* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/lexikon/61160.html>
- Anwendbares Recht - Österreich. *Europäisches Justizelles Netz für Zivil und Handelssachen* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/civiljustice/applicable_law/applicable_law_au_de.htm
- Anzahl der Ausländer in Deutschland (gemäß AZR*) von 1990 bis 2018 (in 1.000). Statista [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com>
- Aufenthaltstitel "Daueraufenthalt – EU". *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120402.html

- Aufenthaltstitel "Familienangehöriger" – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120401.html
- Ausländische Beschäftigte. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaeftigte/63109.html
- Aussetzung von Arbeitsverhältnissen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/arbeitsrecht-sozialrecht/Aussetzung_von_Arbeitsverhaeltnissen.html
- Basisdaten für Österreichs B U N D E S L Ä N D E R. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://wko.at/statistik/bundesland/basisdaten.pdf>
- Begriffslexikon. *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/99/Seite.991428.html>
- Beraten statt strafen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://news.wko.at/news/oesterreich/Beraten-statt-strafen.html>
- Best Countries for Business. *Forbes* [online]. Forbes Media, 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/best-countries-for-business/list/>
- Bevölkerung nach Staatsangehörigkeit und Geburtsland. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. [cit. 2019-10-12]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/index.html
- Bevölkerung zu Jahresbeginn 2002-2019 nach detaillierter Staatsangehörigkeit. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/index.html
- Blaue Karte EU – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120309.html
- Brexit Quick Brief #3. *BBA* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.bba.org.uk/wp-content/uploads/2016/12/webversion-BQB-3-1.pdf>
- Bundeseinheitliche Liste der freien Gewerbe. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Bundeseinheitliche-Liste-der-freien-Gewerbe.html>
- *BUNDESMINISTERIUM FÜR ARBEIT, SOZIALES, GESUNDHEIT UND KONSUMENTENSCHUTZ* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.sozialministerium.at/site/>

- Bürger aus EU-/EWR-Staaten. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaeftigte/buerger_aus_eu_ewr_staaten/Seite.930100.html
- Cizinci: Počet cizinců. Český statistický úřad [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>
- Das Bundes-Verfassungsgesetz. *REPUBLIK ÖSTERREICH Parlament* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.parlament.gv.at/PERK/VERF/BVG/>
- DAS FIRMENRECHT NACH DEM UNTERNEHMENSGESETZBUCH. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/firmenrecht_broschuere.pdf
- DEIXLER-HÜBNER, Astrid. Das neue Erwachsenenschutzrecht. *Oberösterreichische Rechtsanwaltskammer FAQ Kundmachungen Downloads Login Volltextsuche* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.ooerak.at/fileadmin/user_upload/Präsentation_ErwSch__RAK_24.10.18__final.pdf
- Der Unternehmer kraft Eintragung. *MINILEX* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.minilex.at/a/der-unternehmer-kraft-eintragung>
- Die Besteuerung von Personengesellschaften. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/steuern/Die_Besteuerung_von_Personengesellschaften.html
- Einzelunternehmen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Voraussetzungen_fuer_die_Erlangung_einer_Gewerbeberechtigu.html
- EU-Bürger* und Schweizer – Antrag auf Anmeldebescheinigung und Bescheinigung des Daueraufenthalts. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/4/2/Seite.120810.html
- Europäischer Berufsausweis. *Wien Stadt* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wien.gv.at/eap/berufsausweis/>
- Four pillars of the EU are crumbling. *The Times* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.thetimes.co.uk/article/the-four-pillars-of-the-eu-are-crumbling-but-it-still-hasn-t-noticed-qgp8pbgbg>
- Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GesbR). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/Gesellschaft-buergerlichen-Rechts--GesbR.html>
- Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH). *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/232/Seite.2320440.html>

- Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) - FAQs. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gesellschaft_mit_beschraenker_Haftung_\(GmbH\)_-_FAQs.html#heading_9__Wie_sieht_die_Haftung_in_der_GmbH_aus_](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gesellschaft_mit_beschraenker_Haftung_(GmbH)_-_FAQs.html#heading_9__Wie_sieht_die_Haftung_in_der_GmbH_aus_)
- GmbH & Co KG. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gruendungsfahrplan_gesellschaften/gesellschaftsformen/gmbh_co_kg/Seite.470262.html
- Gewerbeanmeldung freie Gewerbe (Einzelunternehmen). *UNTERNEHMENSSPORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gründungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_7_gewerbeordnung.pdf
- Gewerbeanmeldung freie Gewerbe (Gesellschaften). *UNTERNEHMENSSPORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gründungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_7_gewerbeordnung.pdf
- Gewerbe in Österreich. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gewerbe/40985.html>
- Gewerbeordnung. *UNIVERSITÄT GRAZ UNIVERSITY OF GRAZ* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gründungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_7_gewerbeordnung.pdf
- Gewerbeordnung – beschlossene Änderungen. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gesetzliche_neuerungen/bundesgesetzblatt/archiv/235808.html
- Gewerbeordnungsnovelle 2017. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/gewerbeordnungsnovelle-2017.html>
- GRUNDLAGEN UNTERNEHMENSRECHT. *MBA Fernstudium* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.mba-studium.at/wp-content/uploads/2018/01/Skript_Unternehmensrecht.pdf
- Gründungsfahrplan Einzelunternehmen. *UNTERNEHMENSSERVICE PORTAL* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/gruendungsfahrplan_einzelunternehmen/Seite.470101.html

- Handelsrechtlicher Geschäftsführer. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Handelsrechtlicher_Geschaeftsfuehrer.html
- HF Data - Ihr Zugang zu den Datenbanken der Republik Österreich. *REPUBLIK ÖSTERREICH FIRMENBUCH* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://firmenbuch.at>
- Kommanditgesellschaft (KG). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_\(KG\).html](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_(KG).html)
- LURGER, Brigitta a Martina MELCHER. Zusammenfassung IPR - Internationales Privatrecht. *StuDocu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.studocu.com/en/document/universitaet-wien/internationales-privatrecht/summaries/zusammenfassung-ipr-internationales-privatrecht/4726041/view>
- MARIUS, Ebert. Firmenklarheit u Firmenausschließlichkeit. *Spasslerndenk* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=oJQUyYyJCKM>
- MARTIN, Mohr. Anzahl der Ausländer in Österreich nach Bundesländern zu Jahresbeginn 2019. *Statista* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293121/umfrage/auslaender-in-oesterreich-nach-bundeslaendern/>
- MOHR, Martin. Anteil der Ausländer an der Bevölkerung in Österreich von 2009 bis 2019. *Statista* [online]. 2019, 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293102/umfrage/auslaenderanteil-in-oesterreich/>
- MOHR, Martin. Anteil der Ausländer an der Bevölkerung in Österreich von 2009 bis 2019. *Statista* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/293102/umfrage/auslaenderanteil-in-oesterreich/>
- MOHR, Martin. Anzahl der Ausländer in Österreich nach den zehn wichtigsten Staatsangehörigkeiten am 1. Januar 2019. *Statista.com* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/294028/umfrage/bevoelkerungsanteil-mit-migrationshintergrund-in-oesterreich/>
- MOHR, Martin. Anteil der Bevölkerung mit Migrationshintergrund in Österreich von 2008 bis 2018. *Statista.com* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/294028/umfrage/bevoelkerungsanteil-mit-migrationshintergrund-in-oesterreich/>
- MOHR, Martin. Anzahl der Ausländer in Österreich nach Bundesländern zu Jahresbeginn Bevölkerung zu Jahresbeginn 2002-2019 nach detaillierter Staatsangehörigkeit. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/index.html

- Nationalrat, Bundesrat, Bundesversammlung, Fest- und Gedenksitzungen. *REPUBLIK ÖSTERREICH Parlament* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.parlament.gv.at/PERK/NRBRBV/>
- Niederlassungsbewilligung – Angehöriger – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120305.html
- "Niederlassungsbewilligung – Forscher" – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120312.html
- "Niederlassungsbewilligung – Sonderfälle unselbständiger Erwerbstätigkeit" – Antrag. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120313.html
- Offene Gesellschaft (OG). *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_\(KG\).html](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Kommanditgesellschaft_(KG).html)
- Ortschaften. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/klassifikationen/regionale_gliederungen/ortschaften/index.html
- *PERSÖNLICHE DIENSTLEISTER: BRANCHENDATEN* [online]. 1. Videň: Wirtschaftskammer Österreich – Abteilung für Statistik, 2019, s. 25 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/BranchenFV/B_128.pdf
- Politische Bezirke. *STATISTIK AUSTRIA* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/klassifikationen/regionale_gliederungen/politische_bezirke/index.html
- PRIVATZIMMERVERMIETUNG. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/branchen/noe/tourismus-freizeitwirtschaft/gastronomie/Privatzimmervermietung.pdf>
- Rechte und Pflichten. *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/208/Seite.2080101.html#AllgemeineInformationen>
- Rechtsform GmbH & Co KG. *Gesellschaftsrecht online* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.weka.at/gesellschaftsrecht/Rechtsformwahl/Moegliche-Rechtsformen/Gesellschaft-mit-beschaenkteter-Haftung-Co-Kommanditgesellschaft-GmbH-Co-KG>
- Rot-Weiß-Rot - Karte. *Österreichs digitales Amt* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/2.html

- Rot-Weiß-Rot – Karte. *UNTERNEHMERSSERVICE PORTAL* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/mitarbeiter/auslaendische_beschaeftigte/rot_weisz_rot_karte/Seite.930101.html
- Slowakei: Anteil ausländischer Staatsangehöriger an der Gesamtbevölkerung aufgeschlüsselt nach Geschlecht von 2008 bis 2018. Statista [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/762389/umfrage/auslaenderanteil-in-der-slowakei-nach-geschlecht/>
- Soudní dvůr Evropské unie. *Europa.eu* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_cs
- Sozialversicherung der Gewerbetreibenden. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/arbeitsrecht-sozialrecht/Sozialversicherung_der_Gewerbetreibenden.html
- *STATISTISCHES JAHRBUCH 2019* [online]. 1. Vídeň: Wirtschaftskammer Österreich – Abteilung für Statistik, 2019, s. 100 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/jahrbuch/2019_Deutsch.pdf
- Stille Gesellschaft. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Stille-Gesellschaft.html>
- TAZI-PREVE, Irene M., Josef KYTIR, Gustav LEBHART a Rainer MÜNZ. *Bevölkerung in Österreich: Demographische Trends, politische Rahmenbedingungen, entwicklungspolitische Aspekte* [online]. 1. Vídeň: Institut für Demographie Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1999 [cit. 2019-10-10]. ISBN 3-7001-2843-6. Dostupné z: <http://www.forschungsnetzwerk.at/downloadpub/demographie.pdf>
- Tätigkeiten, die nicht unter die Gewerbeordnung fallen. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.wko.at/service/Taetigkeiten,-die-nicht-unter-die-Gewerbeordnung-fallen.html>
- The mutual recognition of diplomas. *European Parliament* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/42/the-mutual-recognition-of-diplomas>
- The Single Rulebook. *European Banking Authority* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook>
- Unternehmensneugründungen: Einzelunternehmen nach Geschlecht. *WKO - Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/ng-geschlecht.pdf?_ga=2.37138979.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418
- Unternehmensneugründungen in Österreich 1993 - 2018. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2018 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/grafik1.pdf?_ga=2.103602691.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418

- UNTERNEHMENSNEUGRÜNDUNGEN 2018 Top 30 Branchen. *WKO - Wirtschaftskammer Österreich* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: http://wko.at/statistik/ng/ng-fg.pdf?_ga=2.103602563.2096132063.1568135620-1996383377.1564958418
- Unternehmensrecht. *Verband Sozialistischer Student_innen in Österreich - Sektion Wien* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <http://jus.wien.vsstoe.at/wp-content/uploads/sites/4/2015/06/Unternehmensrecht-2.pdf>
- Vor 20 Jahren: Abschluss des EU-Beitrittsvertrags und der EU-Beitritt Österreichs. *REPUBLIK ÖSTERREICH Parlament* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.parlament.gv.at/PERK/PE/OEINEU/EUBeitrittOE/index.shtml>
- Voraussetzungen für die Erlangung einer Gewerbeberechtigung. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Wer_kann_ein_Gewerbe_anmelden_-_FAQs.html#heading_3__Kann_eine_eingetragene_Personengesellschaft_ein_Gewerbe_anmelden_
- Voraussetzungen Für die juristische Person (Kapitalgesellschaft, Verein etc.) oder die eingetragene Personengesellschaft.: *Österreichs digitales Amt* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/232/Seite.2320413.html#Voraussetzungen>
- WKV TOURISMUS & FREIZEIT. *WKV TOURISMUS & FREIZEIT* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <http://wkv-tourismus.at/das-bringt-die-neue-gewerbeordnung>
- Wer kann ein Gewerbe anmelden? - FAQs. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Wer_kann_ein_Gewerbe_anmelden_-_FAQs.html#heading_3__Kann_eine_eingetragene_Personengesellschaft_ein_Gewerbe_anmelden_
- Zweigniederlassung ausländischer Unternehmen - FAQs. *Wirtschaftskammer Österreich* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Zweigniederlassung_auslaendischer_Unternehmen_-_FAQs.html

České právní předpisy

- Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. o obsahových náplních jednotlivých živností
- Zákon č. 455/1991 o živnostenském podnikání

Rakouské právní předpisy

- Obecný zákoník občanský – ABGB, JGS Nr. 946/1811
- Spolkový zákon o působnosti cizinecké policie, vydávání dokumentů pro cizince a udělování povolení ke vstupu na území, BGBl. I Nr. 100/2005
- Spolkový zákon o akciové společnosti, BGBl. Nr. 98/1965
- Spolkový zákon o dani korporační, BGBl. Nr. 401/1988
- Spolkový zákon o dani z příjmů, BGBl. Nr. 400/1988
- Spolkový zákon o obchodním rejstříku, BGBl. Nr. 10/1991
- Spolkový zákon o rakouském státním občanství, BGBl. Nr. 311/1985
- Spolkový zákon o společnosti s ručením omezeným, RGBL. Nr. 58/1906
- Spolkový zákona o soukromých nadacích, BGBl. Nr. 694/1993
- Spolkový zákon o zaměstnávání cizinců, BGBl. Nr. 218/1975
- Spolkový zákon o zvláštních civilních nařízeních pro podnikatele, BGBl. I Nr. 114/1997
- Spolkový ústavní zákon o neutralitě Rakouska, BGBl. Nr. 211/1955
- Spolkový živnostenský řád, BGBl. Nr. 194/1994
- Ústava Rakouské republiky, BGBl. Nr. 1/1930

Evropské právní předpisy

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 260/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství
- Prováděcí nařízení (EU) 2015/983 ze dne 24. června 2015 o postupu pro vydávání evropského profesního průkazu a provádění výstražného mechanismu podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES
- Rozhodnutí Rady a Komise (ES) č. 94/1 ze dne 13. prosince 1993 o uzavření Dohody o Evropském hospodářském prostoru mezi Evropskými společenstvími, jejich členskými státy a Rakouskou republikou, Finskou republikou, Islandskou republikou, Lichtenštejnským knížectvím, Norským královstvím, Švédským královstvím a Švýcarskou konfederací
- Směrnice Evropského parlamentu a rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu
- Směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu
- Římská smlouva (Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství)

Judikatura

- Rozsudek Soudního dvora ze dne 25. června 2009 – Komise v. Rakousko (C-356/08)
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. září 2014 – Komise v. Rakousko (C-465/01)
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. července 2019 – Komise v. Rakousko (C-209/18)